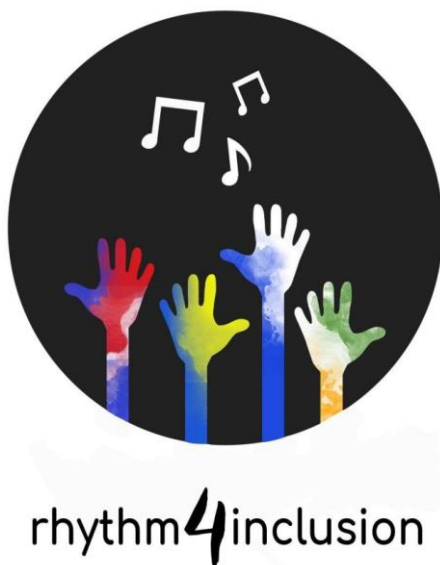

OVANÅKERS KOMMUN

Inkluderande undervisning i rytmik

Kursplan

Ett projektresultat, formulerat i 3 kapitel av Elias Kourkoutas

2021-02-10

Projektet rhythm4inclusion Erasmus+ ID 2018-1-SE01-KA201-039032 har utmynnat i ett träningsprogram för lärare, där målsättningen indirekt är att främja social, emotionell och intellektuell utveckling hos elever, såväl med som utan behov av specialundervisning.

Metodens vetenskapliga bakgrund finns formulerad i ett separat [introduktionsavsnitt](#).

I föreliggande [kursplan](#) beskrivs hur rytmer i olika former kan användas i en inkluderande undervisning. Kursplanen ligger till grund för [en webbaserad kurs](#) som genomfördes våren 2021.

Kursplanen har utarbetats av ett tvärvetenskapligt expertteam från olika europeiska institutioner: akademiker, lärare, specialpedagoger, skolpsykologer, konstterapeuter, danslärare, och musiker i samarbete med grund- och gymnasieskolor i Sverige, Grekland, Storbritannien och Cypern.

Viksjöforsbaletten svarar för den svenska översättningen genom Lotten Andersson.

INNEHÅLL

KAPITEL 1 DIALOG GENOM RYTMISK RECITATION.....	2
Inledning.....	2
Övning 1 Takt, taktart och taktslag introduceras med hjälp av geometri.....	3
Övning 2 En dialog mellan gruppen och undergrupper i den rytmiska cirkeln.....	6
Övning 3 Dialog när förutsättningarna för kommunikation ändras.....	9
Övning 4 Själv tillit inom gruppens ram.....	12
Övning 5 Elevledd dialog.....	15
Övning 6 Elever turas om att leda gruppens tolkning av korten.....	19
KAPITEL 2 KROPPEN SOM INSTRUMENT.....	22
Övning 1 Introduktion.....	22
Övning 2 Vi använder kroppen som instrument.....	30
Övning 3 Elever leder och skapar egna mönster.....	34
CHAPTER 3 KONNAKOL – RYTMER MED RÖST.....	39
Inledning.....	39
Övning 1 Vi använder konnakol vid recitation.....	40
Övning 2 Maestro utvecklar konnakol-recitationen.....	44
Övning 3 Elevledd lek med varierad volym.....	49
Övning 4 Konnakol med känslkort.....	52
Övning 5 Elever styr gruppens känslouttryck.....	54
Övning 6 Dialog och samspel med elever som ledare.....	57
Bilaga 1. Aktivitetskort.....	62
Bilaga 2. Liten ordlista.....	62

KAPITEL 1

DIALOG GENOM RYTMISK RECITATION

Inledning

Kapitel 1 lägger grunden till de efterföljande två kapitlen

I kursplanens första del får eleverna erfarenhet av begreppet taktart och dess egenskaper (cirkulärt flöde och betoning på det första taktslaget). Med hjälp av de geometriska taktkort (se bilaga 1) får de en visuell upplevelse av begreppet och lär sig recitera rytmiskt. De får pröva att uttrycka sig mer nyanserat med hjälp av frågekorten (se bilaga 1), där svaren ska reciteras bekräftande eller förnekande. De får också möta begreppet tempo och träna på att anpassa sig till tempoväxlingar.¹

På samma gång lär sig eleverna att kommunicera under olika omständigheter och regler och lär sig vilken betydelse varje person har både som egen enhet och som en del av en grupp som ska prestera tillsammans. De får i detta första kapitel möta en mängd olika dialogstrukturer: ledaren – gruppen, ledaren – undergrupper och kommunikation i cirkel² med en elev som ledare.

När en ny struktur presenteras går den igenom ordentligt, när den sen återkommer i många övningar behövs bara en kort repetition.

¹ Musikaliska termer som puls, tempo, rytm, rytmik, takt, taktart, taktslag förklaras i **Bilaga 2 Liten ordlista**.

² Cirkelformen kallas också "klockan".

Övning 1

Takt, taktart och taktslag introduceras med hjälp av geometri

Kort beskrivning av övningen

Målet med följande övning är att introducera innebörden av begreppen takt, taktart och taktslag³ för eleverna, utan att hänvisa till hur orden definieras. Mönstren överensstämmer med taktkortens geometriska figurer; triangel, kvadrat, femhörning osv.

Tema

Övningarna integrerar olika teman som rytmik, turtagande och grupptillhörighet.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt eftersom gruppens färdigheter ökar och beroende på enskilda elevers förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Whiteboard, penna, geometriska taktkort (se bilaga 1)

Tid

5'-10' för varje geometriskt taktkort och taktart

Instrumentella och psykopedagogiska mål⁴

1. Att hjälpa eleverna att förstå rytmiska mönster och cirkulära flöden genom att länka dem till de geometriska taktkorten.
2. Att skapa förutsättningar för en positiv kroppsuppfattning hos eleverna genom att koppla lekfulla rörelser till rytm.
3. Att utveckla lagarbete inom gruppen och öka förmågan att samarbeta med kamrater i fysiska övningar.
4. Att stödja elevens önskan att bli en aktiv del av sitt team genom att bli en del av en gemensam rytmisk taktart.
5. Att stärka känslan av att tillhöra ett team genom att vara synkroniserad med andra.
6. Att förbättra elevernas förmåga och vilja att delta i lekfulla inlärningsaktiviteter och därmed öka motivationen att lära och önskan att delta i fler skolaktiviteter (ett övergripande mål för projektet).
7. Att uppmuntra elever med särskilda utbildningsbehov, svårigheter och/eller sårbarheter att övervinna sin rädsla för att visa sin kropp och sig själva för de andra.

³ Se Bilaga 2 Liten ordlista

⁴ Se Bilaga 2 Liten ordlista

Instruktioner - *allmänna*

Övningarna i kapitel 1 syftar till att bekanta eleverna med innebörden av begreppet takt, dess flöde och intonation⁵ samt hur den kan kopplas ihop med de geometriska taktkort (se bilaga 1). Detta uppnås i en stegvis process som inleds med att läraren visar och eleverna observerar. Därefter följer dialoger mellan ledaren och gruppen och slutligen dialoger mellan ledaren och de mindre undergrupperna (som bara består av ett par, tre elever).

Läraren förklarar aktivitetens regler för elevgruppen. Taktarten introduceras med hjälp av de geometriska taktkort och eleverna följer med genom att räkna hörnen på varje taktkort. Läraren uppmanar eleverna att svara unisont och att upprätthålla den rytm som läraren visar genom att tydligt klappa i början av varje taktart (ett taktslag).

Instruktioner - *steg*

Steg 1

Läraren ritar de 7 geometriska formerna på tavlan och räknar hörnen. Därefter numrerar hen dem på ett cirkulärt sätt i ett rytmiskt flöde (som utgår från nummer 1). Läraren klappar på ett ben eller med händerna (en klapp) varje gång hen möter siffran "en". På detta sätt visar läraren taktartens cirkulära flöde och hur det betonas.

Läraren leder gruppen och reciterar taktarten och gruppen upprepar den, i ett cirkulärt flöde med betoning på "en". Läraren reciterar rytmiskt, uttrycksfullt och stabilt. Detta upprepas två gånger för varje geometrisk form (tillämpning 1).

Steg 2

Läraren presenterar de sex taktkort. Hen pekar på hörnen och börjar räkna högt i ett stadigt tempo. Varje geometrisk form motsvarar en taktart (triangel i 3/4, kvadrat i 4/4, etc.), men det behöver inte påpekas. Läraren förklarar att varje gång vi når "en" klappar vi (video 1A, 1B).

Läraren delar in gruppen i undergrupper om två eller tre elever och ger ett taktkort till vardera gruppen (olika). Läraren pekar på taktkortens hörn och uppmanar eleverna att recitera rytmiskt och synkroniserat två eller tre gånger (beroende på om det finns 2 eller 3 elever i undergruppen). De får öva en stund på detta. Därefter uppmanas hela gruppen att imitera undergrupperna, hålla deras tempo och stampa på plats under deras ledning. Den grupp som leder visar sitt kort tydligt så att alla kan se. Läraren leder övningen och nickar mot den undergrupp som står på tur att leda. Varje undergrupp reciterar sin taktart två gånger, antingen en elev i taget eller alla tillsammans (tillämpning 2; video 2A, 2B).

Instruktioner - *utförande*

Tillämpning 1

Inledningsvis presenterar läraren taktarten genom att skriva en siffra i varje hörn på de 7 ritade geometriska figurerna. Sen reciterar hen vardera taktarten rytmiskt två gånger och gruppen härmar. Det första taktslaget markeras med en klapp. T.ex. taktarten med triangeln:

Läraren: **En** – två – tre, **en** – två – tre och

Gruppens svar: **En** – två – tre, **en** – två – tre

⁵ Se **Bilaga 2 Liten ordlista**

På samma sätt formas dialogen i de följande geometriska formerna/taktarterna:

5

Linjen bör undvikas eftersom den inte är en geometrisk form och dessutom en väldigt kort taktart med bara 2 taktslag.

Triangeln, siffrorna 1-2-3, som representerar en taktart med 3 taktslag

Kvadraten, siffrorna 1-2-3-4, som representerar en taktart med 4 taktslag

Femhörningen, siffrorna 1-2-3-4-5, som representerar en taktart med 5 taktslag

Sexhörningen, siffrorna 1-2-3-4-5-6, som representerar en taktart med 6 taktslag

Sjuhörningen, siffrorna 1-2-3-4-5-6-7, som representerar en taktart med 7 taktslag

Åttahörningen, siffrorna 1-2-3-4-5-6-7-8, som representerar en taktart med 8 taktslag

Tillämpning, alternativ 2

Om taktkortet används finns redan siffrorna utplacerade och läraren kan därför fortsätta direkt till den recitation som beskrivs ovan.

Senare stampar gruppen på stället och undergrupperna visar sina kort och taktarter.

Läraren (hen väljer triangel-gruppen): En – två – tre

Gruppen svarar (ifall eleverna är två): En – två – tre, en – två – tre

O.s.v.

Utvärdering

Har eleverna förstått innebörden av begreppet taktart och dess koppling till de geometriska formerna? Lyckades eleverna utföra rörelserna synkront? Hur fungerade samarbetet i undergrupperna? Deltog alla elever och följde alla elever reglerna?

Tips och överväganden

När recitationen med geometriska taktkort pågår är det viktigt att upprätthålla en stadig takt mellan de olika hörnen och att försöka skapa ett flöde i rytmen. Recitationen ska inte utföras mekaniskt, utan med en känsla av att spela upp en scen.

Övning 2

En dialog mellan gruppen och undergrupper i den rytmiska cirkeln

Kort beskrivning av övningen

Det är en lekfull dialog-aktivitet som dramatiseras, först mellan ledaren och gruppen och därefter mellan ledaren och undergrupperna.

Tema

I övningen tränas förmågan att uppfatta och följa instruktioner som ges inom klassens ram, men också förmågan dramatisera, att samarbeta och att följa dialogens regler. Klassen delas i två undergrupper (A och B), men inledningsvis arbetar alla tillsammans under ledning av läraren.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Whiteboard, penna, frågekort (se bilaga 1).

Tid

10' - 20'.

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att underlätta för eleven att bli en aktiv del av sin grupp och att utveckla sin kommunikationsförmåga genom att räkna tillsammans i synkroniserade övningar.
2. Att hjälpa eleverna att följa lärarens instruktioner, individuellt och i grupp.
3. Att uppmuntra eleverna att behålla sin uppmärksamhet genom hela aktiviteten (öka koncentrationsförmågan).
4. Att utveckla elevernas förmåga att minnas det de ser och hör.
5. Att uppleva vikten av att gruppen är synkroniserad i en konstant hastighet under övningen.
6. Att förbättra elevernas koordination genom att rörelse i takt.
7. Att få bättre samordning inom gruppen och genom repetition skapa förståelse för de grundläggande principerna för synkronisering och rytm.
8. Att i lek underlätta kontakten med andra kamrater och främja andan i teamet.
9. Att hjälpa varje elev att aktivt delta i klassens aktiviteter genom att utveckla sin egen potential mot ökad kreativitet och spontanitet
10. Att hjälpa de enskilda eleverna att övervinna rädslan för, eller stressen i, att exponeras för gruppen och därmed öka deras förmåga att improvisera

Instruktioner - allmänna

Strukturen för följande dialog är "ledare - grupp" och därefter "ledare – undergrupper" (tillämpning 1 och 2 nedan). Läraren förklarar aktivitetens regler och betonar hur viktigt det är att eleverna svarar unisont och att de upprätthåller det inledande tempot. Taktarterna introduceras i stigande ordning med hjälp av taktkortet och eleverna följer med genom att räkna hörnen på varje taktkort och klappa på varje inledande taktslag.

Instruktioner - steg

Steg 1

Läraren introducerar frågekortet, som inspirerar såväl lärare som elever att recitera mer melodiskt. Kortet används för att göra skillnaden mellan frågor och svar (jakande eller negerande) hörbar. Läraren visar kortet ett i taget, förklarar deras innebörd och diskuterar hur de kan användas i recitationen. Därefter får eleverna experimentera.

Läraren leder och reciterar en taktart rytmiskt. Hen börjar räkna med att betona "en". Gruppen upprepar takten cirkulärt, en i taget.

Läraren använder inledningsvis bara en taktart, till exempel triangeln, och växlar mellan fråga bekräftelse och negation. När hen ser att eleverna är säkra på den första taktarten fortsätter hen med resten av de 6 frågekorten. Läraren utför den rytmiska reciteringen uttrycksfullt och i ett stabilt tempo. Detta upprepas cirkulärt, en elev i taget.

I nästa steg reciterar läraren enligt frågekortet, men eleverna härmar inte utan svarar på det sätt som det uppvisade kortet uppmanar till; bekräftande eller negerande. När hen ser att eleverna är säkra på den första taktarten fortsätter hen med resten av de 6 frågekorten. Detta upprepas cirkulärt, en elev i taget (tillämpning 1; video 3A, 3B).

Steg 2

Dialogens struktur är "lärare -> undergrupp A -> undergrupp B". Läraren delar in gruppen i två lika stora undergrupper, som står vända mot varandra. A till höger och B till vänster.

Läraren reciterar taktarten en gång och uppmanar de två grupperna, att i följd upprepa taktarten. Först frågar hen grupp A som lämnar över till grupp B, i rytmflödet. Denna dialog upprepas t.ex. fyra gånger (läraren bestämmer hur många - helst ett jämnt antal).

Under aktiviteten kan läraren hålla undergrupperna alerta och motiverade genom att t.ex. ändra ordningen mellan undergrupperna eller genom att variera antalet takter. Varje gång visar läraren tydligt vad som gäller.

När dialogen fungerar bra kan läraren upprepa det andra steget med kort som betecknar negation, fråga eller bekräftelse. Under sin egen fråga visar läraren samtidigt, för varje grupp, det kort som gruppen ska tolka och visar på ett tydligt sätt vilken grupp som ska briljera! (utförande 2; video 4A, 4B).

Instruktioner - utförande

Tillämpning 1- triangel

Efter att ha följt processen i steg 1 där korten introduceras och förklaras, skapar läraren en dialog med gruppen och uttrycker sig frågande. I första fasen imiterar gruppen både lärarens fråga och svar, i andra fasen reciterar eleverna svaret med en intonation⁶ som passar det kort som läraren visar.

Läraren: En – två – tre, en – två – tre (t.ex. negativt)

Gruppen svarar: En – två – tre, en – två – tre

(Fas 1: enligt lärarens negativa stil och i Fas 2 enligt kortet.)

Tillämpning 2 - triangel

Läraren reciterar triangelns taktart rytmiskt:

Läraren: En – två – tre, en – två – tre

Undergrupp A svarar: En – två – tre, en – två – tre

Undergrupp B svarar: En – två – tre, en – två – tre

Läraren utvidgar dialogen med undergrupperna och ställer frågor med olika intonation. Hen visar dem var sitt (olika) kort som visar hur de ska uttrycka sina svar.

Dialogen kan utvidgas genom om att växla strukturen: läraren - undergrupp B - undergrupp A och genom att variera antalet taktarter.

Läraren (frågande): En – två – tre, en – två – tre

Undergrupp A svarar (t.ex. nekande): En – två – tre, en – två – tre

Undergrupp B svarar (t.ex. bekräftande): En – två – tre, en – två – tre

Läraren (frågande): En – två – tre

Undergrupp A svarar (t.ex. nekande): En – två – tre

Undergrupp B svarar (t.ex. bekräftande): En – två – tre

Utvärdering

Följde grupperna reglerna för dialogen? Lyckades de följa såväl taktslag som taktart? Klarade eleverna av att uttrycka både de positiva och de negativa nyanserna i den avslutande dialogen? Gav dialogen ett intryck av verkligt samtal?

Tips och överväganden

Läraren måste anpassa sig till gruppens förmåga och uttrycka sig tydligt och rytmiskt; inte för snabbt men heller inte för långsamt. Det gäller att vara lyhörd.

⁶ Se Bilaga 2 Liten ordlista

Övning 3

Dialog när förutsättningarna för kommunikation ändras

Kort beskrivning av övningen

Syftet med denna övning är att uppmuntra eleverna att följa en strukturerad dialog (ledare - grupp), när tempot ändras.

Tema

Övningen tränar gruppens (och undergruppernas) förmåga att samordna och synkronisera dialogen med ledaren när tempot ändras.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Whiteboard, penna, frågekort (se bilaga 1).

Tid

10' - 20'.

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att hjälpa eleverna att följa lärarens instruktioner, individuellt och i grupp.
2. Att hjälpa eleverna att öka sin förmåga att minnas hörsel och synintryck.
3. Att hjälpa eleverna att förstå att tempo kan vara ett motiverande verktyg för förståelse och inläring.
4. Att öka koncentrationsförmågan genom att interagera med de andra.
5. Att stärka förmågan till samspel och viljan att delta i ömsesidiga aktiviteter.
6. Att stödja eleverna interpersonella färdigheter genom att träna turtagning och att visa respekt för sina kamrater.
7. Att förbättra elevernas kommunikationsförmåga i en rytmisk "dialog", en interaktion där mellan-mänskliga färdigheter tränas.
8. Att motivera alla elever, men särskilt de som har svårt att följa gruppen, att delta aktivt i övningarna, att vara medskapande och kommunikativa.
9. Att hjälpa alla elever att utveckla kommunikativa - interpersonella och emotionella färdigheter, eftersom denna typ av kompetens kan överföras till många andra områden.
10. Att hjälpa elever med problem av olika slag att bli bekanta med "sig själva" i stort och att övervinna sina svårigheter att delta.

Instruktioner - allmänna

Strukturen som följs i dialogen är först "ledare - grupp" och sen "ledare – undergrupper" (tillämpning 1 och 2 nedan). Dialogen utförs i rundor som följer på varandra. Den första rundan varar i 2 taktarter och därefter i 4 och utförs varje gång i ett nytt tempo. Tempot växlar från långsamt till snabbt och omvänt, vilket ger övningen en lekfull karaktär. Varje reciterad taktart inleds med en klapp.

När läraren förklarar aktivitetens regler för elevgruppen betonar hen hur viktigt det är att eleverna svarar unisont och att de upprätthåller taktartens tempo.

Instruktioner - steg

Steg 1

Läraren leder recitationen genom att upprepa taktarten rytmiskt två gånger, i långsam (eller snabb) hastighet och ber sedan gruppen att imitera genom att upprepa strukturen "ledare - grupp" minst två gånger.

Sedan, utan att avbryta flödet, förändrar läraren samma rytmiska taktart två gånger, snabbare (eller långsammare), så att gruppen upplever skillnaden vid en försiktig förändring i tempo. Gruppen uppmanas att än en gång svara i givna dialogen och imitera lärarens tempo. Strukturen "lärare - grupp" upprepas två gånger.

Läraren trappar upp tempot minst fyra steg. Läraren håller fast strukturen i dialogen och byter hastighet på samma sätt tills den blir alldeles för snabb (eller långsam) och gruppen inte längre klarar att hålla jämna steg (tillämpning 1; video 5A, 5B).

Steg 2

Strukturen som följs i dialogen är "lärare -> undergrupp A -> undergrupp B". Läraren reciterar den här gången varje taktart en gång i långsamt tempo och uppmanar de två undergrupperna att imitera ett svar. Dialogen mellan de två grupperna upprepas två eller flera gånger. Läraren kan ändra såväl tempo och taktart som gruppernas turordning under aktiviteten (struktur: Läraren-> undergrupp B -> undergrupp A).

Därefter introducerar läraren, utan att stoppa flödet, samma taktart ännu en gång och ännu snabbare (eller långsammare) och dialogen upprepas enligt beskrivningen ovan. Den tidigare processen upprepas tills den blir alldeles för snabb (eller långsam) och gruppen inte längre klarar att hålla jämna steg (tillämpning 2; video 6A, 6B).

Instruktioner - utförande

Tillämpning 1 - triangel

Läraren reciterar triangelns taktart långsamt (eller snabbt).

Läraren: En – två – tre, en – två – tre

Gruppen svarar: En – två – tre, en – två – tre

Läraren: En – två – tre, en – två – tre

Gruppen svarar: En – två – tre, en – två – tre

Därefter leder läraren ovanstående dialog och ökar tempot tydligt varje gång hen når starten på sin "replik".

Tillämpning 2 - triangel

Läraren reciterar triangelns taktart långsamt (eller snabbt).

Läraren: En – två – tre

Undergrupp A svarar: En – två – tre

Undergrupp B svarar: En – två – tre

Läraren: En – två – tre

Undergrupp A svarar: En – två – tre

Undergrupp B svarar: En – två – tre

Därefter leder läraren ovanstående dialog och ökar (eller minskar) tempot tydligt varje gång hen når starten på sin "replik".

Utvärdering

I vilken grad kunde eleverna imitera och följa lärarens tempo och takt? Hur observanta var eleverna? Hur koncentrerade? Hur delaktiga? Hur var atmosfären i gruppen? Präglades den av respekt och ömsesidighet?

Tips och överväganden

Det är viktigt att läraren inser att tempo⁷ är ett uttrycksfullt verktyg. I ovanstående aktivitet får eleverna leka sig till en förståelse av tempots betydelse.

⁷ Se Bilaga 1 Liten ordlista.

Övning 4

Självförtroende inom gruppens ram

Kort beskrivning av övningen

Läraren uppmuntrar eleverna att lita på sig själva och delta i dialogen, som en länk i kedjan, mellan en person och resten av gruppen även när tempot ändras.

Tema

Övningen tränar elevernas flexibilitet i mötet med en ny struktur – klockan. Eleverna ska anamma nya regler i olika hastighet. De uppmuntras både att enskilt gå i dialog med gruppen och att samarbeta inom gruppen.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Inget material behövs.

Tid

15' - 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att hålla det rytmiska flödet stadigt från en elev till en annan, utan att stoppa, så att eleverna förstår turtagning och ömsesidighet.
2. Att odla autonomi, respekt och ansvar för samvaron med andra.
3. Att förbättra elevernas förmåga att fokusera under en aktivitet.
4. Att odla elevernas beredskap för att reagera och agera i tid.
5. Att odla elevernas sociala intelligens genom att uppmuntra dem att ta hänsyn till både den sociala och den rytmisk/musikaliska delen av övningen.
6. Att uppmuntra eleverna att förstå andras rörelseförmåga och rytmiska kapacitet, liksom andras eventuella svårigheter att följa dialogen och delta i de kollektiva aktiviteterna.
7. Att inse det individuella deltagandet värde för en framgångsrik gruppaktivitet.
8. Att hjälpa elever med eller utan särskilda utbildningsbehov att samexistera samt att identifiera dessa elevers behov och styrkor.
9. Att alla elever får känna sig nöjda med sina prestationer och att de får uppleva glädjen i att delta i lekfulla helklassaktiviteter.

Instruktioner - *allmänna*

Strukturen som följs i övning 4 är "klockan" med turtagning (tillämpning 1 - 3 nedan). Läraren förklarar aktivitetens regler för elevgruppen och betonar vikten av att upprätthålla taktartens tempo; inte sluta räkna, bara stadigt fortsätta, ungefär som stora visaren på en klocka. Läraren förklarar att eleverna ska vara beredda när det är deras tur och undvika glapp i räknandet när det fortsätter från en elev till en annan. Genom hela aktiviteten inleds varje taktart med en klapp.

Instruktioner - *steg*

Steg 1

Läraren reciterar en taktart rytmiskt och alla eleverna upprepar den successivt en i taget. Cirkeln (rundan) upprepas tills dess hastighet och flöde har stabiliserats. Läraren kan recitera taktarten 'rytmiskt frågande' och eleverna väljer själva intonationen på svaret; som en negation, en fråga eller en bekräftelse (tillämpning 1; video 7A, 7B).

Steg 2

Läraren behåller strukturen från steg 1 varje gång hen (successivt) introducerar en ny taktart med ytterligare ett taktslag (eller "hörna"); triangel -> kvadrat -> femhörning -> sexhörning -> sjuhörning och åttahörning (video 7A, 7B).

Steg 3

Därefter reciterar läraren rytmiskt samma taktart, i olika hastigheter, och den föregående processen upprepas lite snabbare (steg 1). I början av varje ny runda ökar läraren hastigheten. Om gruppen hänger med kan läraren utveckla den rytmiska reciteringen med frågande intonation och eleverna kan välja jakande eller nekande stil för sitt svar (tillämpning 2; video 8A, 8B).

Instruktioner - *utförande*

Tillämpning 1 - triangel

Läraren reciterar taktarten rytmiskt i långsamt tempo och eleverna svarar successivt, en efter en, som ovan, från vänster till höger:

Läraren: En – två – tre

Varje barn i gruppen svarar, med början från det första till vänster. Recitationen fortsätter med sols som en klocka och taktfast som den långa visaren:

Elev 1: En – två – tre

Elev 2: En – två – tre

Elev 3: En – två – tre

.

Den sista eleven i cirkeln: En – två – tre

Rundan ovan upprepas i samma hastighet om läraren behöver korrigera eventuella misstag. Därefter övergår läraren till att uppmärksamma intonationen vid frågor och svar och eleverna övar på frågor, nekande svar och bekräftelser.

Tillämpning 2

Cirkel 1

Läraren: **En** – två – tre

Alla eleverna svarar successivt, en efter en, från vänster till höger och taktfast som den långa visaren på klockan:

Elev 1: **En** – två – tre

Elev 2: **En** – två – tre

Elev 3: **En** – två – tre

.

Den sista eleven i cirkeln: **En** – två – tre

Cirkel 2

Läraren: **En** – två – tre - fyr

Elev 1: **En** – två – tre - fyr

Elev 2: **En** – två – tre - fyr

Elev 3: **En** – två – tre - fyr

.

Den sista eleven i cirkeln: **En** – två – tre - fyr

Cirkel 3

Läraren: **En** – två – tre – fyr - fem

Elev 1: **En** – två – tre – fyr - fem

Elev 2: **En** – två – tre – fyr - fem

Elev 3: **En** – två – tre – fyr - fem

.

Den sista eleven i cirkeln: **En** – två – tre – fyr - fem

O.s.v.

Tillämpning 3 - triangel

Om läraren anser att takten är stabil och att turtagandet i cirkeln fungerar bra fortsätter hen med att recitera triangelns taktart i ett snabbare tempo. När eleverna klarar även detta nya, snabbare tempo introducerar läraren ett ännu snabbare tempo o.s.v. Om läraren tror att eleverna kan hänga med övergår hen till en frågande intonationen och eleverna väljer nekande svar eller bekräftelser.

Utvärdering

Lyckades alla elever upprätthålla tempot i övningen? Fungerade turtagandet?

Tips och överväganden

Tempot väljs utifrån varje grupps färdigheter, t.ex. förmågan att upprätthålla flödet i cirkeln. Om läraren märker att gruppen har svårt att hålla ett stadigt tempo hjälper hen till genom att klappa händerna i början av varje takt. Det är viktigt att förhindra att gruppen gradvis ökar takten under övergången från en elev till en annan.

Övning 5

Elevledd dialog

Kort beskrivning av övningen

Syftet med denna övning är att uppmuntra eleverna att ta en mer aktiv roll i interaktionen med gruppen och att successivt ta rollen som ledare och enskilt kommunicera med gruppen.

Tema

Övningen syftar till att öka elevernas självkänsla och självförtroende genom att få en ledande roll i dialog med gruppen. Målsättningen är att varje elev ska förstå instruktionerna och

- kunna tillämpa den nya dialogens struktur och regler
- kunna samarbeta under nya omständigheter
- experimentera i lekens form

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Inget material behövs.

Tid

15' - 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att underlätta processen för interaktion och dialog mellan medlemmarna i gruppen.
2. Att upprätthålla förmågan att delta i dialogen och i det rytmiska flödet.
3. Att hjälpa eleverna att byta roller under lekens gång.
4. Att hjälpa eleverna att övervinna sin blyghet.
5. Att låta eleverna känna sig mer bekväma och flexibla i sin interaktion med andra i en lustfylld dramatisering.
6. Att öka självkänslan och odla självförtroendet; att uppmuntra eleverna att ta en ledande roll i dialogen med gruppen samt att lita på gruppen och tro på sig själva
7. Att bekräfta sin egen potential och etablera sin egen identitet genom att uttrycka sig själv (offentligt).
8. Att stärka den allmänna känslan och förmågan till samarbete och att vara en del av en grupp.

Instruktioner - *allmänna*

I övning 5 används strukturen "klockan med eleven som ledare" (tillämpning 1 och 2 nedan) och läraren förklarar de regler som gäller. Eleverna står upp under övningen och håller ett stadigt tempo genom att stampa på stället (undantaget alternativ 2 nedan). Varje stamp motsvarar ett taktslag och när stampandet stabiliserats och synkroniserats går läraren vidare med en rytmisk recitation som genomförs samtidigt med stampandet.

Instruktioner - *steg*

Steg 1

Läraren reciterar en taktart i stadigt tempo. Eleverna i cirkeln turas om att leda och reciterar precis som läraren nyss gjort. Gruppen ombeds att svara på samma sätt och upprepar taktarten varje gång. Dialogen fortsätter tills den sista eleven i gruppen har haft ledarrollen. Läraren uppmuntrar varje elev att ta över rollen som ledare (tillämpning 1; video 9A, 9B)

Steg 2

Dialogens struktur förblir densamma. Den enda skillnaden är att eleverna nu turas om i rollen som "robot". Läraren väljer taktart och reciterar den för eleverna (t.ex. triangeln) och ger dem tid att improvisera med en ny rörelse vid varje taktslag i takten. Förändringarna ska vara tydliga och synliga för gruppmedlemmarna. Alternativt kan eleverna stava ett ord med tre stavelser tillsammans med taktslagen i triangeln (4 stavelser för kvadraten etc.). Läraren reciterar taktarten när hen har valt tempo. Gruppen upprepar. I den följande taktarten presenterar eleven, "roboten", den improvisation hen har förberett, alternativt reciterar stavelserna i det valda ordet. Gruppen räknar med under varje elevs improvisation.

Steg 2 variant: Eleverna blir medskapande om gruppen imiterar "robotens" (den ledande elevens) rörelser i stället för att stampa på stället (tillämpning 2). I så fall lägger gruppen till ytterligare en taks rytmisk recitation i anslutning till varje ledande elevs improvisation (video 9A, 9B).

Instruktioner - utförande

Tillämpning 1 - triangel

Gruppen håller ett stadigt tempo med stamp på plats. Läraren reciterar rytmiskt en taktart en gång, t.ex. triangeln och den första eleven i raden, till vänster om läraren, härmar läraren och gruppen svarar:

Läraren: En – två – tre

Elev-ledare 1: En – två – tre

Gruppens svar: En – två – tre

Dialogen fortsätter med varje enskild elev, som följer rytmen i ett flöde likt den stora visaren på en klocka:

Elev-ledare 2: En – två – tre

Gruppens svar: En – två – tre

Elev-ledare 3: En – två – tre

Gruppens svar: En – två – tre

.

.

Sista elev-ledaren: En – två – tre

Gruppens svar: En – två – tre

Tillämpning 2 - triangel

Gruppen håller ett stadigt tempo med stamp på stället. Om läraren vill variera föregående struktur, kan hen avbryta gruppens ”stamp-på-stället” och i stället låta eleverna, med turtagning, härma föregående elevs robotrörelser (som beskrivs i *steg 2 Variant* ovan).

Läraren: En – två – tre

Gruppens recitation: En – två – tre

Elev-robot 1: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation: En – två – tre (variant: samtidigt upprepa de rörelser som elev-robot 1 gjort).

Elev-robot 2: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation: En – två – tre

.

o.s.v.

Sista elev-roboten: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation: En – två – tre

Variation till steg 2:

Läraren: En – två – tre

Gruppens recitation: En – två – tre

Elev-robot 1: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation:

En – två – tre (*variant: samtidigt upprepa de rörelser som elev-robot 1 gjort*).

En – två – tre (enkel rytmisk recitation).

Elev-robot 2: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation:

En – två – tre (*variant: samtidigt upprepa de rörelser som elev-robot 2 gjort*).

En – två – tre (enkel rytmisk recitation).

.

.

O.s.v.

Den sista eleven-roboten: presenterar den improvisation som hen har förberett under föregående takter.

Gruppens recitation:

En – två – tre (*variant: samtidigt upprepa de rörelser som den sista elev-roboten gjort*).

En – två – tre (enkel rytmisk recitation).

Utvärdering

Deltog eleverna aktivt? Var gruppens rytmer synkroniserade? Fungerade härmningarna? Blommade originaliteten hos ledarna?

Tips och överväganden

Tempot väljs utifrån varje grupps färdigheter, t.ex. förmågan att upprätthålla flödet i cirkeln. Om läraren märker att gruppen har svårt att hålla ett stadigt tempo hjälper hen till genom att klappa händerna i början av varje takt. Det är viktigt att förhindra att gruppen gradvis ökar takten under övergången från en elev till en annan.

Övning 6

Elever turas om att leda gruppens tolkning av korten

Kort beskrivning av övningen

I denna aktivitet tolkar och dramatiserar gruppen frågekorten (med negation eller bekräftelse som svar på en fråga). Inledningsvis leder läraren övningen därefter tar enskilda elever ledarrollen.

Tema

Eleverna tränar i denna aktivitet på att läsa, tolka och dramatisera såväl frågor som svar samtidigt som de upprätthåller rytmen och tempot i övningen. Detta ska dessutom utföras såväl enskilt som i grupp

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Whiteboard, penna, frågekort (se bilaga 1).

Tid

15' – 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att förbättra motorisk samordning och förmågan att utföra flera handlingar samtidigt
2. Att öva och förbättra förmågan att minnas och förmågan att använda förvärvade kunskaper, liksom förmågan att förstå innebörden på ett djupare plan.
3. Att odla elevernas självförtroende genom att de uppmanas att både leda och ta initiativ.
4. Att odla den dramatiska förmågan och ett flexibelt rollbyte samtidigt som korten tolkas (d.v.s. att förbättra intra- och interpersonella färdigheter).
5. Att främja ett slags social intelligens genom att samla på positiva upplevelser i andras närhet.
6. Att förstå känslan av ömsesidigt beroende och behovet av ömsesidigt samarbete genom ansträngningen i att upprätthålla dialogens rytmiska flöde.
7. Att - sammanfattningsvis - underlätta för alla elever att utveckla och upptäcka känslan av ömsesidigt beroende för att uppnå meningsfulla saker för sig själv och andra.
8. Att – likaledes sammanfattningsvis - bekräfta alla elever (särskilt de med svårigheter och eller sårbarheter) och bygga en känsla av personlig identitet genom att skapa en kollektiv identitet.
9. I lärarens roll ingår att säkerställa acceptans och stöd åt de elever som har svårt att följa aktiviteterna.

Instruktioner - *allmänna*

Under denna aktivitet står eleverna upp och håller ett stadigt tempo genom att stampa på stället. Den struktur som används inledningsvis är "ledare – grupp" därefter "klockan med eleven som ledare" (tillämpning 1 och 2 nedan).

Instruktioner - *steg*

Steg 1

Läraren förklarar övningens regler för gruppen. Framför sig har han en bunt kort som visas i slumpmässig ordning. Medan eleverna håller tempot konstant genom att gå på stället tar läraren upp ett kort och visar det för gruppen, reciterar enligt kortet i samma taktfasta rytm och ber eleverna härma (tillämpning 1). Eleverna kan också svara enligt anvisningen på kortets baksida. Läraren ökar gradvis hastigheten på reciteringen (video 10A, 10B).

Steg 2

Läraren förklarar nästa övnings regler för gruppen, en dialog med strukturen "klockan med eleven som ledare". Denna aktivitet genomförs i två cirklar. Läraren ger varje elev två kort och startar därefter rytmen med att stampa på stället. Läraren ber gruppen att falla in i takten och när alla är synkroniserade, överlämnas recitationen till den första eleven.

Varje enskilt barn i cirkeln tar successivt ledarrollen och reciterar, med frågande intonation⁸ och rytmiskt, taktarten på det kort som hen har framför sig. Samtidigt håller eleven upp det kort som har en symbol för bekräftelse (eller negation, på baksidan). Gruppen uppmanas att recitera ett svar med den intonation som stämmer överens med kortet. Dialogen fortsätter tills den sista eleven i gruppen har gjort övningen. Läraren uppmuntrar varje elev att ta en ledande roll (tillämpning 2; video 11A, 11B).

Instruktioner - *utförande*

Tillämpning 1

Eleverna står upp och håller ett jämnt tempo medan de trampar på plats. När eleverna trampar synkroniserat övergår läraren till en rytmisk recitation i den taktart och stil (t.ex. frågande) som syns på kortet. Gruppens svar baseras på den stil som finns på det andra kortet (t.ex. bekräftande, negerande eller frågande).

Läraren: En – två – tre (frågande)

Gruppen svarar: En – två – tre (enligt kortet; bekräftande, negerande eller frågande)

Läraren: En – två – tre - fyr (frågande)

Gruppen svarar: En – två – tre - fyr (enligt kortet; bekräftande, negerande eller frågande)

⁸ Se **Bilaga 2 Liten ordlista**

Tillämpning 2

Aktiviteten i tillämpning 1 upprepas, men här turas eleverna om att leda sin grupp i cirkeln ("klockan").

Elev-ledare 1: En – två – tre (frågande)

Gruppens svar: En – två – tre (enligt kortet; bekräftande, negerande eller frågande)

Elev-ledare 2: En – två – tre - fyr (frågande)

Gruppens svar: En – två – tre – fyr (enligt kortet; bekräftande, negerande eller frågande)

.
.

Den sista elev-ledaren: En – två – tre - fyr (frågande)

Gruppens svar: En – två – tre – fyr (enligt kortet; bekräftande, negerande eller frågande)

Övningen kan fortsätta med att läraren introducerar ett ökande tempo

Utvärdering

Var de enskilda ledarna uttrycksfulla? Var något av ledarnas uttryckssätt lättare eller svårare för gruppen att tolka? Var det lätt för gruppen att följa ledarna? Kunde tempot hållas?

Tips och överväganden

Tempot väljs utifrån varje grupps färdigheter, t.ex. förmågan att upprätthålla flödet i cirkeln. Om läraren märker att gruppen har svårt att hålla ett stadigt tempo hjälper hen till genom att klappa händerna i början av varje takt. Det är viktigt att förhindra att gruppen gradvis ökar takten under övergången från en elev till en annan.

Ledaren måste vara beredd att visa sitt geometriska taktkort när det är hens tur. Det måste synas tydligt för alla gruppdeltagarna, som i sin tur måste vara både uppmärksamma och följsamma.

KAPITEL 2

KROPPEN SOM INSTRUMENT

Övning 1

Introduktion

Kort beskrivning av övningen

Vi använder kroppen som instrument. Läraren visar och eleverna får uppleva den palett av ljud som de enkelt kan frambringa själva.

Tema

Den första övningen i detta tema går ut på att bekanta sig med den egna kroppen och dess olika ljudskapande möjligheter.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Inget material behövs.

Tid

15' - 20' per steg.

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att förstå grundprincipen för rytm-geometri genom repetition och uthållighet.
2. Att upptäcka den mångfald av ljud som kan produceras av kroppen och främja den multisensoriska upplevelsen och förmågan.
3. Att förbättra den motoriska koordinationsförmågan genom att kombinera och synkronisera rörelse med rytm.
4. Att uppleva vikten av kroppens synkronisering och anpassning till andra genom att hålla ett konstant tempo under övningarna.
5. Att kombinera "kropp-och-själskoordination"; att integrera kroppsupplevelsen i en lättsam interpersonell aktivitet.
6. Att odla kreativitet och fantasi och utveckla förmågan att uttrycka sig själv genom bekanta sig med kroppens rörelser i rytmen.
7. Att utveckla och förstärka känslan av grupptillhörighet.
8. Att uppleva en känsla av gemensam identitet inom gruppen med hjälp av ljud, rörelse och rytm i en lekfull atmosfär.
9. Att utveckla kommunikativa, interpersonella och emotionella färdigheter genom kroppsuttryck och rörelse.
10. Att motivera alla elever (men särskilt de som har svårigheter och/eller sårbarheter) att bli produktiva och kommunikativa när de följer teamet och deltar i aktiviteten.

11. Att förbättra elevernas kroppsuppfattning och hjälpa dem att övervinna en eventuell känsla av skam eller förlägenhet när de exponerar sig själva i en okänd icke-kontrollerbar rytmisk, musikalisk handling.
12. Genom att vara mottaglig, flexibel och stödjande kan läraren ge de mest utsatta eleverna en upplevelse av glädje, som ökar känslan av acceptans hos klasskamraterna. Läraren bör säkerställa att övningarna sker i en accepterande atmosfär så att de elever som har svårigheter med rörelse och kroppsuttryck känner sig trygga.

Instruktioner - *allmänna*

När läraren introducerar avsnittet 'kroppen som instrument' får eleverna först prova att skapa olika ljud. Sen används dialogen; inledningsvis med strukturen "klockan med eleven som ledare" och därefter strukturen "ledare – grupp" (tillämpning 1-7 nedan). I det avslutande momentet används nästan alla taktkort.

Instruktioner - *steg*

Steg 1

Läraren gör ett eget kort exempel på kroppsmusik och eleverna får gissa var källan till de ljud som hörs kommer från. Sedan visar läraren videon med kroppsmusik och samtalar med eleverna om hur man kan skapa rytmer och göra musik med kroppen.

Därefter får eleverna experimentera med olika ljud som kan produceras med kroppen (t.ex. endast med händerna, med händerna på kroppen, på benen o.s.v.) och välja det ljud som de tycker bäst om. I strukturen "klockan med eleven som ledare" reciterar läraren taktarten två gånger för att visa vilket tempo som ska användas i övningen. Gruppen gör en gemensam klapp och varje elev i cirkeln/klockan svarar växelvis och två gånger med det ljud hen har valt (Video 12A, 12B).

Steg 2

Läraren presenterar därefter, en i taget, de klappar hen ska använda och ber eleverna att noga observera och sedan härma taktslagen (djupt basljud med benen, klappa med skarpt och högt ljud o.s.v.). Detta behöver inte ske i ett flöde. Därefter beskriver läraren den dialog som ska skapas, med strukturen "ledare - grupp". Gruppen uppmanas att först observera det mönster som läraren spelar på kroppen och sedan härma detta mönster, hela tiden i ett konstant tempo.

Läraren räknar högt två taktarter och ber eleverna säga efter i cirkeln. När det är lärarens tur byter hen varje gång ut en siffra i de två taktarterna mot en klapp.

Läraren börjar med att ersätta "en" med en klapp.

Andra rundan ersätter hen "en" med ljudet från höger ben, "två" med handklappar och "tre" med ett högt räknande.

Tredje rundan i denna taktart introducerar hen ytterligare en klapp vid "tre": knacka på höger ben - **en**, klappa - **två**, klappa - **tre**.

Efter några rundor ändrar läraren följderna på ljuden och ersätter den andra klappen med vänster ben: knacka på höger ben - **en**, knacka på vänster ben - **två**, klappa - **tre**.

(se triangel, tillämpning 2; Video 13A, 13B.)

Steg 3

Vi illustrerar taktarten kvadrat och återanvänder ljuden från de föregående avsnitten. Genom experimenterandet med att konstruera och dekonstruera taktslag hamnar kompositionen i en annan dimension. Nedan abstraherar ledaren taktarten successivt, ett taktslag varje gång, och ersätter det med en paus. Genom den gradvisa dekonstruktionen av den kvadratiske taktarten avslutas den i den fjärde omgången med att endast den första klappen utförs. Rekonstruktionen av mönstret börjar därefter; genom att successivt återinföra det ursprungliga räknandet. När mönstret når sin ursprungliga form gör läraren en paustakt med rytmisk recitation. Vid denna tidpunkt och om läraren bedömer att gruppen kan klara av det, reciterar hen taktarten rytmiskt i högre tempo. De fortsätter att följa samma format, men i nytt tempo (se kvadrat, tillämpning 3; Video 14A, 14B).

Steg 4

I detta steg har taktarten formen av en femhörning (pentagon). Läraren presenterar fyra variationer, som baseras på en kombination av ljud från de föregående taktarterna. Varje kombination spelas fyra gånger så att eleverna kan lära sig dem (se femhörning, tillämpning 4a; Video 15A, 15B).

Läraren skapar en ny dialog i femhörningens taktart. Den kombinerar rytmisk recitation och paus med olika ljud på kroppen. Läraren spelar femhörningens taktart på något av de sätt som nämns ovan och gruppen härmar läraren (se femhörning, tillämpning 4a; Video 4b; Video 16A, 16B).

Steg 5

I detta steg används sexhörningen (hexagonen). Vi presenterar allt eftersom sex olika ljud som utförs på ett liknande sätt. Vi klappar på kroppen med handflatorna på olika ställen utan kraft, alltid med samma flöde: höger - kroppens högra sida och vänster - kroppens vänstra sida. Vi börjar klappa med handflatorna på kroppen och växlar sidor (höger handflata på höger lår och vänster handflata på vänster lår), sen klappar vi på sidorna på ett liknande sätt och slutligen på bröstet. Så har vi skapat sexhörningens taktart, som spelas två gånger:

höger lår - **ett**, vänster lår - **två**, höger sida - **tre**,
vänster sida - **fyra**, höger sida av bröstet - **fem** och vänster sida av bröstet - **sex**.

För att bättre förstå ljudpaletten och för att berika ovanstående aktivitet kan ljuden spelas uppåt och nedåt, med start på höger sida av bröstet och avslutning på vänster lår (se sexhörning, tillämpning 5; Video 17A, 17B).

Steg 6

Läraren reciterar rytmiskt den nya taktarten sjuhörning (heptagon) två gånger. Därefter "spelar" hen på kroppen två gånger i den taktarten och ber gruppen upprepa "musiken". Sjuhörningen spelas på kroppen i två varianter, den första med ett flöde från botten till toppen och den andra från topp till botten. Varje variant spelas fyra gånger så att eleverna lär sig den ordentligt. Efteråt "spelas" en kombination av de båda varianterna (se sjuhörning, tillämpning 6a; Video 18A, 18B).

Läraren skapar, med sjuhörningen som bas, en ny dialog som kombinerar den rytmiska recitationen med en hel takts paus och med kroppens ljud. Sjuhörningens taktart spelas av läraren på olika sätt. Vid varje ny runda används en ny variant och gruppen härmar läraren (se sjuhörning, tillämpning 6b; Video 19A, 19B).

Steg 7

Läraren reciterar rytmiskt, den nya taktarten åttahörning (octagon) en gång. Sen spelar hen på kroppen och ber gruppen upprepa taktarten. Åttahörningen spelas i två varianter, den första med ett flöde från botten till toppen och det andra från toppen till botten. Varje variant spelas fyra gånger så att eleverna blir säkra på utförandet. Därefter följer en kombination av de båda varianterna (se åttahörning, tillämpning 7; Video 20A, 20B).

Instruktioner - Utförande

Tillämpning 1 - triangel

Läraren: En – två – tre, en – två – tre (rytmisk recitation)

Gruppen: klapp (en)

Elev 1: ljud (två), ljud (tre)

Gruppen: klapp (en)

Elev 2: ljud (två), ljud (tre)

.
.

Gruppen: klapp (en)

Den sista eleven: ljud (två), ljud (tre)

Tillämpning 2 - triangel

Läraren reciterar triangelns taktart rytmiskt två gånger och därefter "spelar" hen på kroppen med klappar som i steg 1 och 2.

Läraren: En – två – tre, en – två – tre (rytmisk recitation)

Gruppen svarar: En – två – tre, en – två – tre (rytmisk recitation)

Läraren: Klapp – två – tre, klapp – två – tre

Gruppen svarar: Klapp – två – tre, klapp – två – tre

Läraren: Höger fot – klapp – tre, höger fot – klapp - klapp – tre

Gruppen svarar: Höger fot – klapp – tre, höger fot – klapp – tre

Läraren: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Gruppen svarar: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Läraren: Höger fot – vänster fot – klapp, höger fot – vänster fot – klapp

Gruppen svarar: Höger fot – vänster fot – klapp, höger fot – vänster fot – klapp

Läraren: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Höger fot – vänster fot – klapp, höger fot – vänster fot – klapp

Gruppen svarar: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Höger fot – vänster fot – klapp, höger fot – vänster fot – klapp,

Tillämpning 3 - kvadrat

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – paus (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – paus (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – paus (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – paus (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – paus (tre) – paus (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – paus (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – paus (fyra)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – höger lår (tre) - vänster lår (fyra)

Läraren: en taktart paus

Gruppen svarar: en taktart paus

Tillämpning 4a - femhörning/pentagon

Variant 1 (repeteras 4 ggr)

Läraren: Höger fot (en) – klapp (två) – klapp (tre) - höger lår (fyra) – vänster lår (fem)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – klapp (tre) - höger lår (fyra) – vänster lår (fem)

Variant 2 (repeteras 4 ggr)

Läraren: Höger fot (en) – vänster fot (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) – vänster lår (fem)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – vänster fot (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) – vänster lår (fem)

Variant 3 (repeteras 4 ggr)

Läraren: Höger fot (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Gruppen svarar: Höger fot (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Läraren: Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Gruppen svarar: Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Tillämpning 4b - femhörning/pentagon

Läraren "spelar" femhörningens taktart på ett av följande sätt (en kombination av rytmisk recitation, paus och variationer från tidigare övningar med kroppsljud) och gruppen upprepar rörelserna.

Alternativ ett: **en** – två – tre – fyra - fem (rytmisk recitation)

Alternativ två: **en** – två – tre – fyra - fem (rytmisk recitation med viskande röst, nästan ljudlöst, medan hen visar rytmens tempo med fingrarna; börjar med tummen på "en", pek fingret på "två" o.s.v.)

Alternativ tre: **Höger fot** (en) – vänster fot (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) – vänster lår (fem)

Alternativ fyra: **Höger fot** (en) – klapp (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) - vänster lår (fem)

Alternativ fem: **Höger fot** (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Alternativ sex: **Höger fot** (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Tillämpning 5 - sexhörning/hexagon

Läraren introducerar sex nya kroppsljud som uppstår genom att klappa successivt, från botten till toppen, på låren, på revbenen och på bröstet. Hen "spelar på kroppen" vart och ett av sexhörningens taktslag två gånger med hjälp av som presenterats i steg 3.

Läraren: Taktart 1: **Höger lår (en)** – vänster lår (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger bröst (fem) – vänster bröst (sex)

Taktart 2: på samma sätt

Gruppen svarar: Taktart 1: **Höger lår (en)** – vänster lår (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger bröst (fem) – vänster bröst (sex)

Taktart 2: på samma sätt

Tillämpning 6a - sjuhörning/heptagon

Variant 1, repeteras 4 gånger

Läraren: **Höger fot** (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex) – vänster bröst (sju)

Taktart 2: på samma sätt

Gruppen svarar: **Höger fot** (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex) – vänster bröst (sju)

Taktart 2: på samma sätt

Variant 2, repeteras 4 gånger

Läraren: **Klapp**(en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger lår (sex) – vänster lår (sju)

Taktart 2: på samma sätt

Gruppen svarar: **Klapp**(en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger lår (sex) – vänster lår (sju)

Taktart 2: på samma sätt

Variant 3- en kombination av de två föregående varianterna, repeteras 4 gånger

Läraren: Höger fot (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex) – vänster bröst (sju)

Klapp(en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger lår (sex) – vänster lår (sju)

Gruppen svarar: likadant

Tillämpning - 6b sjuhörning/heptagon

Läraren tillämpar här samma mönster som på femhörningen, en kombination av rytmisk recitation, paus och varianter av kroppsljud. Gruppen härmar och taktarten sjuhörning/ heptagon spelas på något av följande sätt:

Alternativ ett: en – två – tre – fyra - fem – sex – sju (rytmisk recitation)

Alternativ två: en – två – tre – fyra - fem – sex – sju (rytmisk recitation med viskande röst, nästan ljudlöst, medan hen visar rytmens tempo med fingrarna; börjar med tummen på "en", pekfingret på "två" o.s.v.)

Alternativ tre: Höger fot (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) - höger bröst (sex) – vänster bröst (sju)

Alternativ fyra: Klapp(en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger lår (sex) – vänster lår (sju)

Tillämpning 7 - åttahörning/octagon

Variant 1 - repeteras 4 gånger

Läraren: Höger fot (en) – vänster fot(två) – höger lår (tre) - vänster lår (fyra) – höger sida (fem) – vänster sida (sex) – höger bröst (sju) – vänster bröst (åtta)

Gruppen svarar: likadant

Variant 2 - repeteras 4 gånger

Läraren: Höger bröst (en) – vänster bröst (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger lår (fem) – vänster lår (sex) – höger fot (sju) – vänster fot (åtta)

Gruppen svarar: likadant

Variant 3 - repeteras 4 gånger

Läraren: Höger fot (en) – vänster fot(två) – höger lår (tre) - vänster lår (fyra) – höger sida (fem) – vänster sida (sex) – höger bröst (sju) – vänster bröst (åtta)

Höger bröst (en) – vänster bröst (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger lår (fem) – vänster lår (sex) – höger fot (sju) – vänster fot (åtta)

Gruppen svarar: likadant

Utvärdering

Genomfördes övningen koncentrerat? Vänligt? I vilken grad är eleverna säkra på innebörden av begreppen takt, taktslag och taktart? Upplevde eleverna skillnad på ljud i olika delar av instrumentet kroppen?

Tips och överväganden

När kroppen används som instrument kan det kännas naturligt att utföra dansliknande rörelser. Ljuden ska inte slås fram och kroppen ska vara avspänd, stående eller sittande. Det är lärarens uppdrag att välja vilken del av instrumentet kroppen som passar bäst i övningen olika delar. Det är stor skillnad på en orkester och ett solo när vi spelar på kroppen.

Övning 2

Vi använder kroppen som instrument

Kort beskrivning av övningen

Övning 2 fördjupar utforskandet av den egna kroppen som instrument. Övningen tränar koordination och samarbete.

Tema

Övningen syftar till en djupare förståelse och förtrogenhet med kroppen och kroppens ljud genom stegvisa tillägg av dels de olika geometriska taktkortet, dels olika tempon. Samordningen inom gruppen kräver stor koncentration då uppgiften blir allt mer komplex.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Geometriska taktkort (se bilaga 1).

Tid

15' - 20' per övning.

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att upprätthålla det rytmiska flödet under dialogen, från en elev till nästa, utan att uppehåll.
2. Att odla elevernas uppmärksamhet så de är beredda att svara i tid.
3. Att förstå de grundläggande principerna för rytm-geometri genom repetition och uthållighet.
4. Att kunna kombinera de olika tempoväxlingarna och kroppens olika ljud.
5. Att förbättra den motoriska koordinationsförmågan genom att kombinera och synkronisera rörelse med rytm.
6. Att förstå vikten av att gruppen håller ett konstant synkront tempo under övningen.
7. Att förbättra elevernas förmåga att koncentrera sig och fokusera på en specifik aktivitet.
8. Att samordna, leda och hantera gruppdynamiken på ett bättre sätt.
9. Att förstå vikten av individens delaktighet för det kollektiva resultatet. Att skapa en känsla av delat ansvar.
10. Att säkerställa ett klimat av lagarbete genom att upprätthålla glädjen i aktiviteten, samtidigt som eleverna övar upp sin förmåga att följa det rytmiska flödet och dess förändringar.
11. Att odla självförtroende hos alla elever (både de med och de utan svårigheter/sårbarheter) och öva på förmågan att ta initiativ, att agera självständigt och att ta ansvar.
12. Att upptäcka de olika ljud som kan produceras med kroppen.
13. Att främja kreativitet, fantasi och improvisationsförmåga genom att kombinera och omstrukturera tidigare kunskaper.
14. Att utveckla och förstärka tillhörigheten i en grupp genom att aktivt delta i gruppaktiviteter och hålla jämna steg med andra.
15. Att förvärva och utveckla förmågan att uttrycka sig själv i lekfulla aktiviteter.

16. Att uppleva en känsla av gemensam identitet inom gruppen med hjälp av ljud, rörelse och rytm i en lekfull atmosfär.
17. Att utveckla kommunikativ-interpersonell och känslomässig anpassning; övningarna syftar inte bara till att lära sig rytmer, utan innehåller också ett pedagogiskt perspektiv, en dimension av mental tillfredsställelse för alla barn och särskilt för elever med särskilda behov.
18. Att motivera alla elever, men särskilt de som har svårt att följa en grupp och att delta i normala skolaktiviteter, att bli produktiva och kommunikativa.

Instruktioner - Allmänna

I denna övning används strukturen "ledare – grupp". Läraren placerar taktkortet i nummerordning med klimax i mitten, från botten till toppen och vice versa; det vill säga från triangeln (3) till åttahörningen (8) och vice versa. Därefter spelar läraren succesivt taktarterna på kroppen och gruppen härmar.

Instruktioner - Steg

Steg 1

Läraren placerar korten i ordning, från triangeln till åttahörningen, och förklarar för eleverna varför korten placeras så, d.v.s. i form av ett klimax. Alternativt kan läraren låta eleverna själva upptäcka stegringen: Läraren lägger upp triangeln och ber en elev att placera nästa lämpliga kort o.s.v.

Läraren reciterar triangelns taktart två gånger och ber gruppen upprepa tills alla är synkroniserade. Läraren "spelar på kroppen" triangelns taktart två gånger och uppmanar gruppen att i detalj observera vad hen gör och sedan imitera rörelser hastighet. Övningen upprepas tills alla hänger med.

Varje gång det är lärarens tur byter hen taktart från triangel (3) till kvadrat (4)... till åttahörning (8). Gruppen kan se respektive kort på tavlan (tillämpning 1; video 21A, 21B).

Steg 2

När steg 1 har genomförts med framgång vänder läraren ordningen på korten (från 8 - oktagon, till 7 - heptagon, till 6 - hexagon o.s.v.) Innan läraren börjar kan hen visa den omvända ordningen på tavlan, från topp till botten (tillämpning 2; video 22A, 22B).

Steg 3

När även steg 2 har genomförts med framgång kombinerar läraren de två stegen, från triangeln till åttahörningen och vice versa, och kallar detta för en cirkel. Hen visar hur dialogen följer kortens ordning. Nu reciteras dialogen i varje taktart. Varje gång läraren inleder med triangeln ökar hen tempot. Tempohöjningen genomförs i åtminstone två nivåer, som tydligt kan urskiljas (tillämpning 3; video 23A, 23B).

Instruktioner - *Utförande*

Tillämpning 1

Läraren: **En** – två – tre, **en** – två – tre

Gruppen svarar: **En** – två – tre, **en** – två – tre

Triangel

Läraren: **Höger fot** – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Gruppen svarar: **Höger fot** – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Kvadrat

Läraren: **Höger fot** (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra). Upprepas 2 gånger

Gruppen svarar: **Höger fot** (en) – klapp (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra). Upprepas 2 gånger

Femhörning/pentagon

Läraren: **Höger fot** (en) – klapp (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) – vänster lår (fem).

Upprepas 2 gånger

Gruppen svarar: **Höger fot** (en) – klapp (två) – klapp (tre) – höger lår (fyra) – vänster lår (fem).

Upprepas 2 gånger

Sexhörning/hexagon

Läraren: **Höger fot** (en) – vänster lår (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger bröst (fem) – vänster bröst (sex).

Upprepas 2 gånger

Gruppen svarar: *likadant*

Sjuhörning/heptagon

Läraren: **Höger fot** (en) – höger lår (två) – vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex). – vänster bröst (sju).

Upprepas 2 gånger.

Gruppen svarar: *likadant*

Åttahörning/octagon

Läraren: **Höger fot** (en) – vänster fot (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra) – höger sida (fem) – vänster sida (sex) – höger bröst (sju) – vänster bröst (åtta)

Upprepas 2 gånger.

Gruppen svarar: *likadant*

Tillämpning 2

Åttahörning/octagon

Läraren: Höger fot (en) – vänster fot (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra) – höger sida (fem) – vänster sida (sex) – höger bröst (sju) – vänster bröst (åtta)

Upprepas 2 gånger.

Gruppen svarar: likadant

Sjuhörning/heptagon

Läraren: Höger fot (en) – höger lår (två) - vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex). – vänster bröst (sju).

Upprepas 2 gånger.

Gruppen svarar: likadant

.

.

Triangel

Läraren: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Gruppen svarar: Höger fot – klapp – klapp, höger fot – klapp – klapp

Tillämpning 3

Processen ovan kan fortsätta i ett oändligt flöde. Cirkeln börjar med triangeln och går till åttahörningen (tillämpning 1) och sen tillbaka från åttahörningen mot triangeln (tillämpning 2). Läraren leder dialogen i alla taktarterna och varje taktart upprepas av gruppen. Varje gång en ny cirkel startar, höjer läraren tempot en nivå och håller kvar detta nya tempo genom hela cirkeln.

Utvärdering

Genomfördes övningen koncentrerat? Vänligt? I vilken grad är eleverna säkra på innebörden av begreppen takt, taktslag och taktart? Upplevde eleverna skillnad på ljud i olika delar av instrumentet kroppen?

Tips och överväganden

När kroppen används som instrument kan det kännas naturligt att utföra dansliknande rörelser. Ljuden ska inte slås fram och kroppen ska vara avspänd, stående eller sittande. Det är lärarens uppdrag att välja vilken del av instrumentet kroppen som passar bäst i övningen olika delar. Det är stor skillnad på en orkester och ett solo när vi spelar på kroppen!

Övning 3

Elever leder och skapar egna mönster

Kort beskrivning av övningen

Varje elev uppmanas att skapa sin egen rytm med kroppsljud som motsvarar den givna taktarten på kortet. Eleverna turas om att vara ledare och spelar den egna takten på sin kropp. Resten av gruppen måste vara uppmärksam och minnas varje ledares taktart för att kunna upprepa den.

Tema

I denna övning odlar eleverna sin kreativitet genom improvisation och de uttrycker sig genom att spela rytmer på olika delar av kroppen, allt medan gruppen ombeds följa efter synkront

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper. Steg 2 och 3 kan genomföras om yngre elever använder geometrikort med lägre valörer.

Material

Geometriska taktkort (se bilaga 1).

Tid

15' - 25' för varje steg.

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att upprätthålla det rytmiska flödet under dialogen.
2. Att stärka förmågan till samarbete och lagarbete.
3. Att odla förmågan till att ta initiativ, till självständighet och ansvarstagande.
4. Att hjälpa eleverna att bygga upp sitt självförtroende.
5. Att utveckla kreativitet, fantasi och improvisationsförmåga genom att kombinera och omstrukturera tidigare kunskaper.
6. Att öva upp elevernas minnesförmåga och förmågan att fokusera.
7. Att träna upp elevernas förmåga till snabb respons.
8. Att förstå vikten av synkronisering - samordning med de andra genom att upprätthålla ett jämnt tempo under övningen.
9. Att förbättra förmågan till motorisk koordination genom kombinationen och synkroniseringen av rörelse och rytm.
10. Att förstå den grundläggande principen för rytmisk geometri genom repetition och uthållighet.
11. Att upptäcka vilka olika ljud som kan produceras med kroppen.
12. Att utveckla och förstärka tillhörigheten till en grupp genom att aktivt delta i gruppaktiviteter och hålla jämna steg med andra.
13. Att utveckla förmågan att uttrycka sig själv i lättsamma aktiviteter.
14. Att uppleva en känsla av gemensam identitet inom gruppen med hjälp av ljud, rörelse och rytm i en lekfull atmosfär.

15. Att motivera alla elever, men särskilt de som har svårt att följa en grupp och att delta i normala skolaktiviteter, att bli produktiva och kommunikativa.

16. Att utveckla kommunikativ-interpersonell och känslomässig anpassning - övningarna syftar inte bara till att lära sig rytmer, utan innehåller också ett pedagogiskt perspektiv, en dimension av mental tillfredsställelse för alla barn och särskilt för elever med särskilda behov.

Instruktioner - Allmänna

I denna övning används strukturen "klockan med eleven som ledare" (tillämpning 1-7 nedan). Läraren förklarar aktivitetens regler för gruppen och påminner om hur kroppens ljud kan varieras. Dialogen i "klockan" är en turtagning som löper runt i cirkeln. Tvåtakt tolkas av ledaren och två gruppdeltagare.

Instruktioner - Steg

Steg 1

Läraren ger varje elev ett geometriskt taktkort, slumpvis fördelat. Läraren ber eleverna titta på kortet, placera det framför sig på golvet och försöka tolka det med kroppen på de olika sätt som tränats i föregående övningar. Om eleverna har svårt att komma ihåg de olika varianterna hjälper läraren dem. När läraren ser att varje elev kan tolka taktarten på sitt kort börjar hen rytmiskt att recitera den första elevens taktkort.

Läraren kan redan från början dela ut två kort till varje elev. I så fall ska eleven vara beredd att tolka det andra kortet i den efterföljande rundan/cirkeln.

Varje elev i cirkeln turas om att leda de andra. Hen spelar kortet/kortens taktart på kroppen två gånger och gruppen härmar. Dialogen sker kontinuerligt på pulsslagen (tillämpning1; Video 24A, 24B).

Steg 2

I detta steg "spelar" eleven på kroppen och improviserar sitt eget mönster varefter gruppen "speglar" det. Läraren föreslår en taktart, till exempel triangeln, och eleverna ska nu skapa sitt eget mönster med kroppsljud. Eleverna får 5 minuter på sig att tänka ut sitt mönster. Alla improvisationer ska inledas med en klapp.

Läraren reciterar rytmiskt två taktarter, dels för att definiera det tempo som gäller och dels för att samordna gruppen. Varje enskild elev i cirkeln spelar två taktarter med sitt eget mönster. Gruppen svarar på exakt samma sätt, speglar mönstret och reciterar därefter rytmiskt ytterligare två taktarter. Dialogen fortsätter tills den sista eleven i cirkeln genomför sin improvisation. Läraren kan behöva uppmuntra de enskilda eleverna att leda i denna övning (tillämpning 2; Video 25A, 25B).

Steg 3

I det tredje steget används taktkortet med olika taktarter. Läraren förklarar aktivitetens regler för gruppen: De får var sitt taktkort och de ska "spela på kroppen" i kortets taktart. De får 5 minuter på sig. Alla improvisationer ska inledas med en klapp.

Läraren reciterar rytmiskt två taktarter, dels för att definiera det tempo som gäller och dels för att samordna gruppen. Varje enskild elev i cirkeln spelar två taktarter med sitt eget mönster. Gruppen svarar på exakt samma sätt, speglar mönstret och reciterar därefter rytmiskt ytterligare två taktarter. Dialogen fortsätter tills den sista eleven i cirkeln genomför sin improvisation. Läraren kan behöva uppmuntra enskilda elever att leda i denna övning (tillämpning 3; Video 26A, 26B).

Instruktioner – Utförande

Tillämpning 1

Läraren reciterar taktfast några kvadratiska taktarter för att samordna gruppen. Den första eleven, till vänster om läraren, inleder och tolkar kortet hen har framför sig. Gruppen svarar.

Läraren: En - två – tre - fyr, en - två - tre - fyr

Beroende på kort (t.ex. triangel):

Elev-ledare 1: Höger fot - klapp - klapp, höger fot- klapp – klapp

Gruppen svarar: Höger fot - klapp - klapp, höger fot- klapp – klapp

Beroende på kort (t.ex. femhörning)

Elev-ledare 2: **Höger fot** (en) – klapp (två) – klapp (tre) höger lår (fyra), vänster lår (fem)
Upprepas två gånger.

Gruppen svarar: Höger fot (en) – klapp (två) – klapp (tre) höger lår (fyra), vänster lår (fem)
Upprepas två gånger

Beroende på kort (t.ex. kvadrat)

Elev-ledare 2: **Höger fot** (en) – klapp (två) – höger lår (tre) - vänster lår (fyra)
Upprepas två gånger.

Gruppen svarar: **Höger fot** (en) – klapp (två) – höger lår (tre) - vänster lår (fyra)
Upprepas två gånger.

Tillämpning 2

Läraren bestämmer här vilken taktart som varje elev ska använda i sin improvisation. Läraren reciterar stadigt två taktarter för att samordna gruppen. Den första eleven i raden, till vänster om läraren, fyller på med sitt eget scenario som upprepas två gånger, varefter gruppen svarar. Taktarten som används i detta exempel är triangeln och övningen inleds alltid med en klapp.

Läraren: En – två – tre, en – två – tre

Elev-ledare 1: Klapp - höger fot - vänster fot – klapp - höger fot - vänster fot

Gruppen svarar: Klapp - höger fot - vänster fot – klapp - höger fot - vänster fot

En – två – tre, en – två – tre

Elev-ledare 2: Klapp (en) – klapp (två) - vänster fot (tre), klapp (en) - klapp (två) - vänster fot (tre)

Gruppen svarar: Klapp (en) – klapp (två) - vänster fot (tre), klapp (en) - klapp (två) - vänster fot (tre)

En – två – tre, en – två – tre

.
.

Den sista eleven-ledaren: Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre), klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre)

Gruppen svarar: Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre), klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre)

En – två – tre, en – två – tre

Tillämpning 3

Strukturen i denna övning liknar strukturen i tillämpning 2. Skillnaden är att eleverna i sin improvisation utgår från det kort de tilldelats och alla har fått olika kort.

Läraren: En – två – tre - fyr, en – två – tre – fyr

Elev-ledare 1: En – två – tre - fyr, klapp – höger fot – vänster fot – fingerknäpp

Gruppen svarar: Klapp – två – tre - fyr, klapp – höger fot – vänster fot – fingerknäpp

En – två – tre - fyr, en – två – tre – fyr

Elev-ledare 2: En – två – tre, klapp – klapp – fingerknäpp

Gruppen svarar: Klapp – klapp – fingerknäpp, klapp – klapp – fingerknäpp

En – två – tre, en – två – tre

.
.

Den sista eleven-ledaren: En – två – tre – fyr – fem, klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre), höger fot (fyra) – vänster fot (fem)

Gruppen svarar: Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre), höger fot (fyra) – vänster fot (fem), klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre), höger fot (fyra) – vänster fot (fem)

En – två – tre – fyr – fem, en – två – tre – fyr – fem

Utvärdering

Lyckades alla elever skapa taktslag och taktarter med kroppen? Var alla elever kreativa? Kunde alla elever använda sina färdigheter från tidigare övningar? Kunde de samspela inom gruppen? Fungerade kommunikationen?

Tips och överväganden

Tempot i övningarna utgår dels från gruppens kunskaper och färdigheter, dels från atmosfären i gruppen. Läraren går inte vidare förrän hen är säker på att eleverna kan hänga med. Det kan vara bra att ha ett färdigt taktslag som kan upprepas av elever som är obekväma med att hitta på egna.

CHAPTER 3

KONNAKOL – RYTMER MED RÖST

Inledning

I detta kapitel introduceras och används det rytmiska systemet konnakol som ett nytt sätt att uttrycka taktarter.

Konnakol är konsten att verbalisera rytmer vokalt; det är en rytmlära som härstammar från södra Indiens musikaliska tradition. Konnakol kombinerar rytmisk recitation av stavelser⁹ och samtidig rytmräkning med händerna. Systemet möjliggör komposition, framförande och tolkning av rytmer på ett direkt och tillgängligt sätt; ingen tidigare erfarenhet är nödvändig.

I följande övningar kombineras konnakol med volymskiften och synkroniserade dansrörelser, men också med tolkningar av de olika känslor som taktarten kan inspirera till. Känslokorten (se bilaga 1) introduceras. Volymkorten återanvänds och kombineras med den kunskap och de färdigheter som har förvärvats i föregående avsnitt.

⁹ Se **Bilaga 2 Liten ordlista**.

Övning 1

Vi använder konnakol vid recitation

Kort beskrivning av övningen

Eleverna lär sig recitera med hjälp av det rytmiska systemet konnakol. Strukturen är i dialogform med olika ledare som turas om att leda resten av gruppen. Under dialogen mellan gruppen och läraren flödar reciteringen när gruppen är bekant med formen.

Tema

Målsättningen är ett exakt, tydligt och synkroniserat samspel med konnakol-stavelser inom gruppen och undergrupperna, där tidigare övningar ligger till grund för den ökade svårighetsgraden.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya taktarter stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Geometriska konnakol-kort (se bilaga 1).

Tid

10' - 20'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att utföra en taktart med stavelser.
2. Att samordna rörelse och tal.
3. Att träna korttidsminnet.¹⁰
4. Att "matcha" bilden med verbala fraser.
5. Att träna upp koncentrationsförmågan och beredskapen.
6. Att utveckla ett aktivt lyssnande.
7. För att förbättra artikulationen.
8. Att stärka upplevelsen av den egna kompetensen genom att i någon mån prestera allt bättre i ovanstående aktiviteter, men också genom att positivt delta och bidra till det gemensamma resultatet.

Instruktioner – Allmänna

I denna aktivitet används först strukturen "ledare - grupp" och sedan strukturen "ledare - undergrupper" (tillämpning 1-5). Läraren uppmanar gruppen/grupperna att lyssna noga på stavelserna och att uttala dem tydligt.

¹⁰ Se Bilaga 2 Liten ordlista

Instruktioner – *Steg*

Steg 1

Dialogens struktur är "ledare - grupp", men inte i ett rytmiskt flöde. Läraren visar bilden av varje taktart och reciterar de stavelser som är skrivna i kortens hörn. Eleverna uppmanas att upprepa för att bekanta sig med artikulationen (tillämpning 1; Video 27A, 27 B).

Steg 2

Dialogen "ledare - grupp" äger rum medan rytmen flyter. Läraren håller upp varje taktarts bild och reciterar dem två gånger, första gången med att räkna och andra gången med konnakol. Eleverna härmar. I början av varje taktart, stampar eleverna med höger fot om de sitter ner och klappar i händerna om de står upp (tillämpning 2; Video 28A, 28B).

Steg 3

Dialogens struktur är "ledare – grupp". Läraren reciterar taktarten triangel en gång och eleverna upprepar för att komma in i rytmflödet. Därefter reciterar läraren taktarten triangel med konnakol, visar motsvarande kort och ber eleverna härma dialogens flöde. Läraren växlar successivt de geometriska formerna (triangel - kvadrat – femhörning o.s.v.). Eleverna gör en klapp eller stampar i golvet varje gång de når taktartens början (tillämpning 3; Video 29A, 29B).

Steg 4

Dialogens struktur är "ledare – grupp". Läraren kombinerar konnakol- recitationen med ett pausslag. Varje gång det är lärarens tur använder hen en ny taktart, en geometrisk figur som är större än den föregående (triangel -> kvadrat -> femhörning o.s.v.). Läraren reciterar triangelns taktart i konnakol en gång och sedan räknar han takten tyst och artikulerar stavelserna utan ljud, samtidigt som han räknar dem med fingrarna. Hen börjar med tummen i den första stavelsen, pekfingeret i den andra o.s.v. Vid den första taktarten klappar läraren händerna på "en" (men gör inte samma sak vid den andra). Elevgruppen uppmanas att göra likadant. (tillämpning 4; Video 30A, 30B).

Step 5

Strukturen "ledare - undergrupper" följs i detta steg. Läraren reciterar med medelhastighet en taktart i konnakol en gång och de två undergrupperna turas om att upprepa den. Grupp A börjar. Varje gång det är lärarens tur introducerar hen en ny taktart i rytmflödet. Först tar hen dem i ordning, d.v.s. en triangel -> kvadrat -> femhörning o.s.v. Därefter introducerar hen taktarterna i slumpmässig ordning. Under aktiviteten kan gruppernas ordning ändras för att på så sätt behålla deras uppmärksamhet.

Utan att stoppa flödet introducerar läraren sedan samma taktarter ännu en gång, men nu allt snabbare; tempot ökas avsevärt. Detta upprepas tills gruppen inte längre hänger med i tempot. (tillämpning 5; Video 31A, 31B).

Instruktioner - *Utförande*

Tillämpning 1 Konnakol

Prick	1	Da
Linje	1 – 2	Ta – ka
Triangel	1 – 2 – 3	Ta – ki – ta
Kvadratt	1 – 2 – 3 – 4	Ta – ka – di – mi
Femhörning	1 – 2 – 3 – 4 – 5	Da – di – gi – na – dum
Sexhörning	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6	Ta – re – ki – ta – ta – ka
Sjuhörning	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7	Da – ta – re – ki – ta – ta – ka
Åttahörning	1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8	Ta – ka – di – mi – ta – ka – ju – no

Tillämpning 2

Läraren presenterar två taktkort, ett med siffror och ett med konnakol och reciterar dem, samtidigt som siffrorna eller stavelserna hålls upp och visas.

Rad

Läraren: **En – två, Ta – ka**

Gruppens svar: **En – två, Ta – ka.**

Triangel:

Läraren: **En – två - tre, Ta – ki - ta**

Gruppens svar: **En – två - tre, Ta – ki - ta**

Kvadrat:

Läraren: **En – två – tre – fyr, Ta – ka – di - mi**

Gruppens svar: **En – två – tre – fyr, Ta – ka – di - mi**

Femhörning/pentagon:

Läraren: **En – två – tre – fyr – fem, Da – di – gi – na - dum**

Gruppens svar: **En – två – tre – fyr – fem, Da – di – gi – na - dum**

Sexhörning/hexagon:

Läraren: **En – två – tre – fyr – fem - sex, Ta – re – ki – ta – ta- ka**

Gruppens svar: **En – två – tre – fyr – fem - sex, Ta – re – ki – ta – ta- ka**

Sjuhörning/heptagon:

Läraren: **En – två – tre – fyr – fem – sex - sju, Da - ta - re - ki - ta - ta - ka**

Gruppens svar: **En – två – tre – fyr – fem – sex - sju, Da - ta - re - ki - ta - ta - ka**

Åttahörning/octagon:

Läraren: **En – två – tre – fyr – fem – sex – sju - ått, Ta – ka – di – mi – ta - ka - ju - no**

Gruppens svar: **En – två – tre – fyr – fem – sex – sju - ått, Ta – ka – di – mi – ta - ka - ju - no**

Tillämpning 3

Läraren tar bort numreringen i föregående avsnitt och ersätter den med konnakol. Hen reciterar i strukturen för dialog "ledare - grupp" medan gruppen imiterar. Läraren lägger stegvis till nästa taktart (i konnakol) i rytmflödet, det vill säga en triangel - kvadrat - femhörning o.s.v.

Tillämpning 3 - triangel:

Läraren: **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta.

Gruppens svarar: **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta.

Läraren: **Ta** – ka – di – mi, **Ta** – ka – di – mi

Gruppens svar: **Ta** – ka – di – mi, **Ta** – ka – di – mi

O.s.v.

Tillämpning 4 - triangel med paus:

Läraren: **Ta** – ki – ta,

Gruppen svarar: **Ta** – ki – ta, **en triangeltakts paus** (Läraren räknar takten tyst samtidigt som hen räknar dem med fingrarna: tummen **ta** - pekfinger ki – långfinger ta).

Varje gång det är lärarens tur använder hen en ny taktart, reciterar taktarten i konnakol en gång och räknar sedan takten tyst samtidigt som hen räknar takslagen med fingrarna. (triangel -> kvadrat -> femhörning o.s.v. se tillämpning 2).

Tillämpning 5 - triangel med undergrupper

Läraren reciterade rytmiskt men mycket långsamt triangelns taktart

Läraren: **Ta** – ki – ta

Undergrupp A svarar: **Ta** – ki – ta.

Undergrupp B svarar: **Ta** – ki – ta

Läraren: **Ta** – ka – di – mi

Undergrupp B svarar: **Ta** – ka – di – mi

Undergrupp A svarar: **Ta** – ka – di – mi

Sen läser läraren upp dialogen ovan och ökar gradvis hastigheten vid inledningen av varje ny taktart. Hen ändrar också ordningen på undergrupperna i dialogen.

Läraren: **Ta** – ki – ta

Undergrupp A svarar: **Ta** – ki – ta

Undergrupp B svarar: **Ta** – ki – ta

Övningen fortsätter samma vis (och i samma ordning som i avsnitt 2).

Utvärdering

Var eleverna koncentrerade på uppgiften? Kunde de härma stavelser, tonfall, styrka, rytm och pauser i recitationerna? Hade de nytta av sina tidigare erfarenheter av takt och rytm? Fungerade samspelet i grupperna bra?

Tips och överväganden

Det är viktigt att stavelserna reciteras uttrycksfullt - en målsättning för gruppen! För att uppnå detta krävs att elevernas naturliga tendens att härma väcks och uppmuntras.

Övning 2

Maestro utvecklar konnakol-recitationen

Kort beskrivning av övningen

Konnakol-recitationen görs mer uttrycksfull när röstens volym ändras, antingen på de fem olika sätt som finns markerade på volymkortet eller genom andra imitationslekar. Läraren kan leda hela gruppen eller dela den i ett par undergrupper.

Tema

Syftet med övningen är att med synkronisering, flexibilitet och plasticitet öka elevernas förmåga att uttrycka variationer i recitationsvolym. Detta kan antingen tränas genom lärarledd lek eller genom att tolka och följa bilderna på de olika volymkortet.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Volymkort (se bilaga 1).

Tid

20' - 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att utveckla förmågan att kontrollera röstens volym och att inse att förändringen i volym är ett uttrycksmedel i sig.
2. Att förbättra förmågan att observera och imitera.
3. Att kunna förändra ljudnivåer gradvis och med plasticitet.
4. Att träna flera olika förmågor samtidigt.

Instruktioner – *Allmänna*

I denna aktivitet används först strukturen "ledare - grupp" och sedan strukturen "ledare - undergrupper" (utförande 1-4). Dialogen genomförs i cykler som följer på varandra och varar i 4 takter. Varje cykel upprepas ett par tre gånger, eller mer om det behövs. Eleverna håller ett stadigt tempo och stampar takten på stället i alla övningar som följer.

När eleverna är säkra på stavelser, steg och takt ovan introduceras volymkortet stegvis: låg, hög, medium, gradvis ökning och minskning av volymen. Varje koncept motsvarar ett kort.

Innan konnakol-recitationen påbörjas visar läraren de fem korten för eleverna och förklarar för dem vad varje kort betyder. När ett nytt kort visas av läraren ändras volymen.

Instruktioner – *Steg*

Steg 1

Strukturen som används i dialogen är "ledare - grupp" och den upprepas en eller två gånger, varje gång volymen ändras. Först presenterar läraren volymkortet "lågt", "medium", "högt" och diskuterar deras innebörd med eleverna.

Läraren ber gruppen att hålla ett stadigt tempo med steg på plats och använder triangelns taktart. Hen visar volymkortet "lågt", reciterar rytmiskt med hjälp av konnakol, fyra takter i låg volym och ber gruppen att upprepa, genom turtagning, i cirkeln och med betoning på "en".

Därefter visar läraren volymkortet "medium" och reciterar fyra taktarter i konnakol med medelvolym samt ber gruppen att upprepa, så som beskrivs ovan.

På samma sätt visar läraren volymkortet "högt", reciterar fyra taktarter i konnakol med hög volym och ber återigen gruppen att upprepa, så som beskrivs ovan.

Avslutningsvis växlar läraren mellan hög, medium och låg volym och styr ordningen genom att visa upp slumpvis blandade volymkort. Allra sist kan läraren göra tecken med händerna i stället för att visa volymkort (tillämpning 1; video 32A, 32B, 33B).

Steg 2

Strukturen i denna dialog är "lärare - grupp". Läraren hjälper gruppen att hålla ett stabilt tempo med steg på plats. Hen visar volymkortet "gradvis högt", reciterar rytmiskt 4 taktarter med hjälp av konnakol (se nedan). Gruppen imiterar med turtagning i cirkeln och med betoning på "en".

Reciteringen av den första taktarten börjar lågt, men volymen stegras gradvis när resten av taktarterna reciteras. Vid recitationens fjärde och sista taktart måste volymen ha nått en hög nivå. Läraren reciterar rytmiskt, uttrycksfullt och stabilt. För att beskriva den gradvisa höjningen av volymen på ett mer teatraliskt sätt kan läraren höja en hand eller båda händerna gradvis (video 34a).

När gruppen har lyckas utföra uppgiften och rytmen flyter, visar läraren volymkortet "gradvis lågt", och reciterar i konnakol fyra taktarter på exakt motsatt sätt; startar reciteringen på en extremt hög nivå och minskar gradvis volymen tills den blir låg i den sista taktarten. Läraren kan återigen använda händerna för att leda gruppen. Läraren växlar därefter riktning (upp – ner, ner -upp) och eleverna imiterar. (tillämpning 2; video 34b; "stegvis högt" video 34c; "stegvist lågt" video 34d).

Steg 3

Läraren har hittills introducerat fem olika koncept avseende volym. Alla ingår i dialogen med strukturen "ledare - undergrupper". Gruppen är indelad i två undergrupper.

Läraren reciterar fyra taktarter i konnakol för att hjälpa gruppen att synkronisera i ett visst tempo. Därefter tar läraren rollen som dirigent och leder undergruppernas volym i fortsatt konnakol-recitation. Läraren vänder sig till grupp A som i sin tur vänder sig till grupp B i rytmflödet. När undergrupperna har bekantat sig med volymens fluktuationer kan turtagandet i dialogen förändras. Volymen ändras från en grupp till en annan i en särskild ordning - lärarens dirigerar.

Volymen kan ändras

1. Från låg till låg eller stegvis hög
2. Från till hög till hög eller stegvis låg
(tillämpning 3; video 35A- 35B).

Steg 4

Strukturen som används i dialogen är "lärare - grupp". Läraren reciterar i konnakol fyra av triangelns taktarter och ber gruppen att upprepa med en klapp i början av taktarten för att få till en bättre samordning.

Under fyra takter pausar gruppen reciteringen, gör bara en klapp i början av taktarten och räknar tyst (läraren hjälper till att recitera konnakol tyst genom att artikulera stavelserna utan ljud samtidigt som hen med fingrarna visar hur man kan räkna under paus). Under pausen visar läraren ett volymkort som gruppen ska titta på och försöka tolka.

När pausen slutar reciterar gruppen fyra taktarter i konnakol, med den volym som visas på kortet. Om gruppen har svårt att förstå något kort kan läraren hjälpa till (tillämpning 4; video 36A, 36B).

Instruktioner – Utförande

Tillämpning 1 - triangel

Lågt:

Läraren (lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Läraren repeterar takten två eller tre gånger.

Högt:

Läraren (högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Läraren repeterar takten två eller tre gånger.

Medium:

Läraren (medium): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (medium): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Läraren repeterar takten två eller tre gånger.

Därefter växlar läraren slumpmässigt mellan de föregående dialogerna.

Tillämpning 2 - triangel

Gradvis högt (från lågt till högt):

Läraren (gradvis högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (gradvis högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Läraren repeterar takten två eller tre gånger.

Gradvis lågt (från högt till lågt):

Läraren (gradvis lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (gradvis lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Läraren repeterar takten två eller tre gånger.

Därefter växlar läraren slumpmässigt mellan de föregående dialogerna.

Tillämpning 3 - triangel:

Förändringarna i volym genomförs enligt följande mönster:

Lågt -> lågt -> gradvis högt -> högt -> högt-> gradvis lågt -> lågt

Högt -> högt-> gradvis lågt -> lågt-> lågt-> gradvis högt -> högt

Läraren (introducerar tempot): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "A" (lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "B" (lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "A" (gradvis högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "B" (högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "A" (högt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "B" (gradvis lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Undergrupp "A" (lågt): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

O.s.v.

Tillämpning 4 - triangel

Läraren: Ta – ki – ta, Ta– ki – ta, Ta – ki – ta, Ta– ki – ta

Gruppen svarar: Ta – ki – ta, Ta– ki – ta, Ta – ki – ta, Ta– ki – ta

Läraren visar senare volymkortet, medan hen räknar tyst med grupperna; de gör en klapp i början av varje takt och sen fortsätter de med den volym som kortet uppmanar till, t.ex. "gradvis högt".

Lärare - grupp (tyst räknat från båda) medan läraren kan hjälpa till genom att visa med fingrarna och samtidigt visa volymkortet):

Ta – ki – ta, Ta– ki – ta, Ta – ki – ta, Ta– ki – ta.

Gruppen (gradvis högt): Ta – ki – ta, Ta– ki – ta, Ta – ki – ta, Ta– ki – ta.

Utvärdering

Var eleverna koncentrerade? Kunde de anpassa sig till de olika ljudnivåerna – lågt, högt, medium, stegvis höjning och stegvis sänkning av volymen? Mindes de korten och deras innebörd? Klarade de en "tyst recitation" i pauserna? Kunde de utföra rörelserna i steg 3? Hur var stämningen och hur fungerade samarbetet i elevgruppen?

Tips och överväganden

Förändringarna i volym bör vara så tydliga att eleverna enkelt uppmärksammar dem. Läraren måste också vara tydlig i sina instruktioner och presentera takterna just innan de ska utföras av eleverna, d.v.s. i slutet av föregående takt.

Övning 3

Elevledd lek med varierad volym

Kort beskrivning av övningen

Varje elev i ringen tar rollen som dirigent och leder gruppens recitation i på den volymnivå som visas på det kort som eleven fått av läraren.

Tema

Varje enskild elev tar ledarrollen och dirigerar, reciterar och dramatiserar sin taktart, men samordnar och synkroniserar också gruppen så den kan följa med i dialogen.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Volymkort (se bilaga 1)

Tid

15' - 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att odla ett förtroendefullt samarbete mellan medlemmarna i gruppen.
2. Att utveckla ansvar och förmåga att ta initiativ.
3. Att odla kreativitet och fantasi.
4. Att förbättra förmågan att beskriva och uttrycka sig och sina känslor på ett livligt, representativt och dramatiskt sätt genom att kombinera rörelser och ansiktsuttryck.
5. Att stärka elevernas självkänsla genom att stödja deras initiativ och acceptera deras ansträngning att uttrycka sig
6. Att förbättra förmågan till mentalisering¹¹ (en grundläggande och kritisk färdighet för full psykosocial utveckling och emotionell integration hos barn).

Instruktioner – Allmänna

I denna aktivitet är strukturen i dialogen "klockan med eleven som ledare" (utförande 1 nedan). Alla elever turas om att leda. I fyra takter reciterar ledaren i konnokol med olika volym (volymkortet visas av den som leder) och gruppen svarar likadant.

¹¹ Se Bilaga 2 Liten ordbok.

Instruktioner – *Steg*

Steg 1

Läraren visar volymkortet för eleverna och ber dem visa "högt", "lågt", "gradvis lågt" och "gradvis högt" på ett tydligt och begripligt sätt.

Läraren förklarar aktivitetens regler för gruppen och ger varje elev ett volymkort (taktarten kan variera eller vara konstant, beroende på ålder och förmåga). Läraren ber eleverna att titta på sitt kort och placera det framför sig. Varje elev ska sen vägleda de andra och får lite tid på sig för förberedelser.

Läraren reciterar fyra taktarter i konnokol och gruppen säger efter så många gånger som behövs för att de ska synkronisera sitt tempo.

Därefter reciterar den första eleven-ledaren fyra taktarter med den volym som visats på hans volymkort. Eleven-ledaren ska visa startpunkten för reciteringen tydligt, med hjälp av händer och tecken, så att gruppen kan följa med.

Dirigentens roll övergår sen till nästa elev i cirkeln/klockan. Hen tolkar det sitt kort och dirigerar gruppens imitation. Detta fortsätter tills den sista eleven i gruppen har lett de andra. Genom hela aktiviteten är det lärarens uppgift att särskilt stötta den elev som dirigerar de andra (video 37A, 37B).

Instruktioner – *Utförande*

Tillämpning 1 - triangel

Gruppen leds av den elev som har rollen som dirigent. Eleven-ledaren tolkar sitt kort och dirigerar gruppen, till exempel "stegvis högt". Genom hela aktiviteten håller gruppen ett stadigt tempo med steg på stället:

Ledaren (taktfast): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Gruppen svarar (taktfast): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Eleven-ledaren 1 (stegvis högt):

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Gruppen (stegvis högt) under ledning av den elev som leder:

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Eleven-ledaren 2 (stegvis lågt):

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Gruppen (stegvis lågt) under ledning av den elev som leder:

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

.

Den sista eleven-ledaren (lågt):

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen (stegvis lågt) under ledning av den sista elevens ledning:

Ta – ki – ta, **Ta**– ki – ta, **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta.

Utvärdering

Kunde ledarna dramatisera? Stärktes deltagarnas självförtroende av att leda? Var gruppdeltagarna uppmärksamma? Stärktes självförtroendet hos gruppen av att uppmärksamt följa ledaren? Fungerade samarbetet i stort?

Tips och överväganden

Det är väldigt viktigt att lärarens instruktioner är tydliga från början så att inte onödig tid spills på ändringar när aktiviteten genomförs. Redan från början får eleverna testa de olika ljuden – högt, sjunkande, lågt och stigande - och läraren bekräftar om de stämmer överens med uppgiften.

Övning 4

Konnakol med känslkort

Kort beskrivning av övningen

Inledningsvis är detta en lekfull dialog med känslouttryck mellan läraren och gruppen. Därefter delas gruppen och skapar en dialog i två undergrupper,

Tema

I denna aktivitet ges eleverna chansen att berika den rytmiska leken genom att uttrycka känslor.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper.

Material

Känslkort (se bilaga 1).

Tid

10' – 20'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att förstå värdet av gruppens synkronisering genom att hålla ett jämnt tempo i övningen.
2. Att förbättra förmågan till motorisk koordination genom att kombinera och synkronisera rörelse och rytm.
3. Att samordna gruppen på ett effektivt sätt och hjälpa eleverna att förstå den grundläggande principen för rytms geometri genom repetition och uthållighet.

Instruktioner – *Allmänna*

Dialogen i denna aktivitet har strukturen "ledare-grupp" (utförande 1 och 2). Läraren förklarar aktivitetens regler; dialogen förutsätter både uttrycksfullhet och koncentration.

Instruktioner – *Steg*

Steg 1

Läraren presenterar känslkorterna för eleverna: lycka, sorg, överraskning, rädsla och ilska. Eleverna får först med ord beskriva den känsla som illustreras på varje kort och därefter försöka uttrycka respektive känsla tydligt med en min. När alla provat detta lägger läraren till kroppsrörelser och röst och eleverna får experimentera med samtliga uttrycksformer.

Därefter inleds en dialog med strukturen "ledare-grupp". Läraren plockar slumpvis upp ett konnakol-kort med känslor i någon taktart (t.ex. triangel - lycka) och medan hen visar det för gruppen reciterar hen det två gånger. Eleverna härmar. Läraren plockar upp ytterligare ett kort med en annan känsla (t.ex. triangel - sorg) om/när eleverna har klarat av att utföra det första kortet i stadigt tempo (video 38A, 38B).

Steg 2

I det andra steget leder och reciterar läraren i konnakol varje taktart två gånger i form av fråga (t.ex. triangel, medan han visar gruppen känslor för överraskning). Gruppen svarar och reciterar med turtagning i konnakol triangelns taktart med ett överraskat uttryck (video 39A, 39B).

Instruktioner – Utförande

Tillämpning 1 - triangel

Efter att ha följt proceduren i steg 1, introduktion och tolkning av konnakol känslkort, inleder läraren följande dialog.

Läraren (visar och reciterar konnakol-triangeln "lycka"): **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Gruppen svarar (recitation av konnakol-triangeln "lycka"): **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Läraren (visar och reciterar konnakol-triangeln "sorg"): **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Gruppen svarar (recitation av konnakol-triangeln "sorg"): **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Tillämpning 2 - triangel

Läraren (reciterar frågande och visar konnakol- triangeln – "överraskning"):

Ta – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Gruppen svarar (reciterar konnakol- triangeln – "överraskning"): **Ta** – ki – ta, **Ta** – ki – ta

Läraren (reciterar frågande och visar konnakol- kvadraten "rädsla"):

Ta – ka- di- mi, **Ta** – ka- di- mi,

Gruppen svarar (reciterar konnakol- kvadraten "rädsla"): **Ta** – ka- di- mi, **Ta** – ka- di- mi

O.s.v.

Utvärdering

Kunde eleverna urskilja och tydligt uttrycka de olika känslorna med ljud? Gäller det även de elever som är introverta och normalt har svårt att uttrycka sig? Fungerade samarbetet? Hur var stämningen bland eleverna? Uppskattade alla elever övningen?

Tips och överväganden

Det är mycket viktigt att läraren skapar en stämning där eleverna litar på varandra och på läraren. Tempot måste anpassas till gruppdeltagarna; inte för snabbt, inte för långsamt, men lätt att följa! Hen uppmuntrar uttryckligen eleverna att dramatisera känslorna på korten.

Övning 5

Elever styr gruppens känslouttryck

Kort beskrivning av övningen

Varje elev i ringen tar rollen som dirigent och tolkar det känslkort som hen fått av läraren och leder gruppens imitationer.

Tema

Syftet är att skapa tillit, dels hos den enskilde eleven, men också att uppmuntra eleven att skapa tillit i gruppen när hen leder den. Övningen tränar också elevens förmåga att känna igen olika känslouttryck hos sig själv och hos gruppen.

Åldersgrupp

Med stigande ålder ökas svårighetsgraden. Vi för in nya mönster stegvis, allt efter gruppens förmåga att ta till sig och använda nya kunskaper. Denna övning kan genomföras med yngre elever genom att t.ex. bara använda en rytm men flera känslor.

Material

Känslkort (se bilaga 1)

Tid

15' – 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att förbättra elevernas förmåga att göra verkliga och dramatiserade beskrivningar genom att använda och kombinera rörelser och ansiktsuttryck
2. Att odla kreativitet och fantasi genom att stödja spontanitet och andra uttryck inom en specifik kontext.
3. Att utveckla ansvarskänslan och initiativförmågan.
4. Att skapa förtroende och odla samarbetet mellan medlemmarna i gruppen.
5. Att öka elevernas självkänsla.
6. Att integrera fysiska och psykiska erfarenheter.

Instruktioner – *Allmänna*

I denna aktivitet är strukturen för dialogen "klockan med eleven som ledare" (tillämpning 1 nedan). Varje elev tar en ledande roll och tolkar känslorna, samtidigt som hen inspirerar gruppen att imitera. Dialogen äger rum varannan takt. Gruppen håller stadigt tempo genom att stampa takten på stället.

Instruktioner – Steg

Steg 1

Dialogen har strukturen "klockan med eleven som ledare". Läraren förklarar aktivitetens regler för gruppen och delar ut ett känslkort till varje elev (i någon taktart) och placerar korten framför respektive elev. Eleverna uppmanas att öppna kortet, studera det och därefter lägga tillbaka det stängt. Läraren ger eleverna tid att förbereda tolkningen av sitt kort. Därefter reciterar hen rytmiskt två taktarter i konnakol och gruppen faller in tills tempot är synkroniserat.

Den första eleven som leder gruppen reciterar därefter sitt kort i två taktarter (t.ex. triangel - ilska), och gruppen följer med i ett stadigt tempo med steg på plats med. Eleven dirigerar gruppens recitation i konnakol enligt känslkortet. Nästa elev i cirkeln/klockan övertar rollen som dirigent tolkar kortet (t.ex. fyrkant - lycka) och leder gruppen o.s.v. tills den sista eleven är klar. Den elev som leder måste vara uppmärksam och tolka sitt kort tydligt och i tid. Hen bör också använda tecken och händer för att tydligt visa när taktarten börjar och hur den ska genomföras.

I denna övning bör läraren uppmuntra varje enskild elev att ta en "ledande roll". Läraren kan också ge eleverna möjlighet att själva välja vilken känsla de vill uttrycka (lycka, sorg, överraskning, rädsla, ilska), utan att använda känslkortet (tillämpning 1; video 40A, 40B).

Instruktioner – Utförande

Tillämpning 1 - triangel

Gruppen leds av varje enskild elev med turtagning i cirkeln/klockan. Den elev som dirigerar de andra tolkar sitt kort och leder gruppens tolkning av t.ex. ilska i triangelns taktart. Under övningen håller gruppen ett stadigt tempo med steg på plats.

Ledaren (taktfast): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (taktfast): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Elev-ledare 1 (med t.ex. triangel-ilska): **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Gruppen svarar (med triangel-ilska) under ledning av elev-ledare 1: **Ta** – ki – ta, **Ta**– ki – ta

Elev-ledare 2 (med t.ex. kvadrat-lycka): **Ta** – ka – di – mi, **Ta** – ka – di – mi

Gruppen svarar (med kvadrat-lycka) under ledning av elev-ledare 2:

Ta – ka – di – mi, **Ta** – ka – di – mi

.

.

Den sista eleven-ledaren (med t.ex. femhörning-rädsla):

Da – di – gi – na – dum, **Da** – di – gi – na – dum

Gruppen svarar (med femhörning-rädsla) under ledning av den sista eleven-ledaren:

Da – di – gi – na – dum, **Da** – di – gi – na – dum

Utvärdering

Förstod alla elever uppgiften? Deltog alla? Fungerade samarbetet? Påverkade ledarpositionen enskilda elevers självförtroende? Ökades tilliten till enskilda ledare hos några av gruppdeltagarna?

Tips och överväganden

Läraren bör inledningsvis ha en tydlig genomgång av övningens olika steg och redan då försäkra sig om att alla har förstått uppgiften. Gruppens beredskap samt elevernas koncentration och samarbetsförmåga avgör om övningen kan genomföras lyckosamt.

Övning 6

Dialog och samspel med elever som ledare

Kort beskrivning av övningen

Genom dialogen i ring tar varje elev en ledande roll och "spelar på kroppen" i taktarter som hen tolkar på olika sätt; med en mängd olika känslor och med olika volym eller med hjälp av frågekortens bekräftelse eller negationer. Gruppen svarar antingen med motsvarande taktart av kroppsspel eller med konnakol och dramatiserar på de olika sätt som nämnts ovan.

Tema

Upprepning är kunskapens moder och i detta avsnitt tränas återigen elevernas förmåga att observera och lyssna koncentrerat. Dessutom återanvänds de olika mönster som tränats in i tidigare avsnitt, fast nu i kombination med varandra.

Åldersgrupp

Läraren bör anpassa svårighetsgraden till såväl elevernas ålder som den specifika gruppens sammansättning. Det går att kombinera korten och övningarna på olika sätt, t.ex.

- Använda en rytm tillsammans ett eller flera kort, känslokort och/eller volymkort.
- Använda några rytmer tillsammans ett eller flera kort, känslokort och/eller volymkort.
- Använda alla rytmer tillsammans ett eller flera kort, känslokort och/eller volymkort.

Material

Känslokort och volymkort (se bilaga 1)

Tid

15' - 25'

Instrumentella och psykopedagogiska mål

1. Att upprätthålla det rytmiska flödet under dialogen.
2. Att stärka elevernas förmåga att minnas och förbättra deras förmåga att fokusera.
3. Att förbättra elevernas reaktionsförmåga.
4. Att stödja förmågan att ta initiativ och att ta kontakt med andra
5. Att förbättra samarbetsklimatet och stärka grupptillhörigheten.
6. Att stärka alla elevers självförtroende (både de med och de utan särskilda behov).
7. Att stärka elevernas kreativitet, fantasi och improvisationsförmåga.
8. Att stärka elevernas autonomi och ansvars känsla.
9. Att hjälpa alla elever att inse värdet av individuellt deltagande för en lyckad gruppaktivitet.
10. Att förbättra samhörigheten mellan elever med särskilda behov och dem utan (övergripande mål).
11. Att stärka alla elevers inkludering och förbättra hela klassrumsklimatet (övergripande mål).
12. Att stärka alla elevers produktivitet, motivation och möjlighet att lära sig, samt att vilja och kunna delta i skolaktiviteter (övergripande mål).
13. Att utbilda och stödja lärare i utvecklandet av specifika psykosociala och kreativa pedagogiska färdigheter (övergripande mål).

14. Att modifiera skolkulturer och göra lärare mer positiva till innovativa metoder när det gäller att leda klassrumsaktiviteter, att hantera klassrumsdynamik och att förbättra de egna undervisningsmetoderna och därmed öka elevernas motivation (övergripande mål).

Instruktioner – Allmänna

Den struktur som följs i denna aktivitet är "klockan med eleven som ledare" (tillämpning 1 och 2). De kroppsljud som används kombineras med en konnakol-recitation och nästan alla de taktkort som vi hittills har introducerat (känslkort, volymkort). Här har eleven två roller.

Först "klappar eleven på kroppen", fyra takter med taktslag enligt det konnakol-kortet hen har fått. De närmaste fyra takterna uttrycker eleverna med robotrörelser på kroppen och i ansiktet, beroende på vilken typ av kort det gäller - känslor eller volym. Varje rörelse hos eleven motsvarar ett taktslag. Eleven uppmanas att visa kortets innebörd så uttrycksfullt som möjligt, så att gruppen i sin tur kan uttrycka det i en konnakol-recitation under de efterföljande fyra takterna.

Sammanfattningsvis utförs dialogen i "klockan" i tolv taktarter, enligt följande struktur:

- **Under de första fyra takterna (1 - 4)** spelar eleven/ledaren bara taktarterna med kroppsljud enligt konnakol-kortet, d.v.s. hen tolkar inledningsvis bara kortets taktart.
- **I de efterföljande fyra takterna (5 - 8)** blir eleven/ledaren en robot och tolkar kortets känslor (eller volym) i fyra takter tillsammans med gruppen. Gruppen imiterar ledarens första fyra takter (spelade med kroppsljud) och imiterar samtidigt den tolkning som eleven/ledaren gör av kortets innebörd.
- **I de avslutande fyra takterna (9 - 12)** reciterar gruppen fyra takter i konnakol, enligt ledarens tolkning av taktart 5-8. Gruppen håller tempot stabilt med stamp på stället under växlingarna, så lång tid som behövs för att den som tar över ska hinna göra sig redo.

Instruktioner – Steg

Steg 1

Läraren delar ut var sitt konnakol-kort till eleverna och uppmanar dem att studera sina kort och försöka tolka dem med kroppen som instrument (se kapitel 2). Eleverna ska samarbeta parvis och hjälpa varandra. Om en elev har svårt att komma ihåg hur man "spelar på kroppen" hjälper läraren till så att hen är säker på att varje elev kan tolka kortets taktart. Läraren kan också gå igenom alla kort innan de delas ut och repetera rörelsemönstren tillsammans med eleverna.

Steg 2

Läraren visar pulsslagen på den första elevens taktkort och räknar, till exempel fyra gånger 3, om formen är triangel, i medelhögt tempo. Eleverna kan följa med och trampa i takt på stället.

Dialogen har strukturen "klockan med eleven som ledare". Varje elev i cirkeln tar på egen hand och succesivt rollen som ledare och "spelar" på kroppen" fyra takter enligt kortet som hen har framför sig. Övriga elever härmar. De iakttar samtidigt hur den ledande eleven tolkar känslor eller volym på sitt kort. Detta repeteras fyra gånger och avslutas med att gruppen reciterar det med konnakol. Innan nästa elev tar över håller gruppen ett stadigt tempo genom att trampa på stället. Ge varje elev så mycket tid som behövs så att hen hinner göra sig redo. Dialogen fortsätter tills den sista eleven har genomfört aktiviteten.

Om aktivitetsstrukturen är mycket svår för gruppen kan läraren göra processen enklare genom att till exempel be den ledande eleven att räkna högt medan hen utför taktartens rörelser, d.v.s. "spelar på kroppen" (video 41A, 41B).

Instruktioner – *Utförande*

Tillämpning 1

1a) Mönster med kroppen som instrument

Triangel:

Höger fot – fot – klapp - klapp eller **Höger fot** – vänster - fot klapp

Kvadrat:

Höger fot (ett) – klapp (två) - höger lår (tre) - vänster lår (fyra)

Femhörning/pentagon:

(en) - klapp (två) - klapp (tre) - höger lår (fyra) - vänster lår (fem)

eller

Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) - höger bröst (fyra) – vänster bröst (fem)

eller

Höger fot (en) - höger lår (två) - vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem)

Sexhörning/hexagon:

Höger lår (ett) - vänster lår (två) - höger sida (tre) - vänster sida (fyra) - höger bröst (fem) - vänster bröst (sex)

Sjuhörning/heptagon:

Höger fot (en) – höger lår (två) - vänster lår (tre) – höger sida (fyra) – vänster sida (fem) – höger bröst (sex). – vänster bröst (sju).

eller

Klapp (en) – höger bröst (två) – vänster bröst (tre) - höger sida (fyra) – vänster sida (fem) - höger lår (sex) - vänster lår (sju)

Åttahörning/Oktagon:

Höger fot (en) – vänster fot (två) – höger lår (tre) – vänster lår (fyra) – höger sida (fem) – vänster sida (sex) – höger bröst (sju) – vänster bröst (åtta)

eller

Höger bröst (en) – vänster bröst (två) – höger sida (tre) – vänster sida (fyra) – höger lår (fem) – vänster lår (sex) – höger fot (sju) – vänster fot (åtta)

1b) Konnakol enligt tabellen på sid 42

1c) Konnakol-varianter:

- Frågor, negationer, bekräftelser
- Känslor: lycka, sorg, överraskning, rädsla, ilska
- Volym: lågt, sjunkande volym, högt, stegrande volym

Tillämpning 2 - triangel

Läraren reciterar två eller flera taktarter i stadigt tempo för att samordna gruppen. Den första eleven i raden, till vänster om läraren, inleder och tolkar det kort hen har framför sig (t.ex. i triangelns taktart och med känslan av "lycka"). Gruppen svarar först med att spela på kroppen därefter med konnakol.

Läraren: En – två – tre, en – två - tre, en – två - tre, en – två - tre

Takt 1 – 4: -

Elev-ledare 1: Höger fot – klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp

Takt 5 – 8:

Elev-ledare-robot 1 (tolkar lyckokänslan): Höger fot – klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp

Gruppen imiterar eleven-ledaren-robotens första två takter medan de ser på hur ledaren tolkar känslkortet: Höger fot – klapp – klapp, höger fot - klapp – klapp

Takt 9 – 12:

Gruppen svarar för andra gången, tillsammans med eleven-ledaren-roboten, nu enligt dennes känslotolkning av taktarten och med att uttrycka känslan av lycka:

Ta– ki – ta, Ta– ki – ta, Ta– ki – ta, Ta– ki – ta.

Resten av eleverna turas om klockvis och genomför sina dialoger med gruppen på samma sätt tills alla elever har genomfört övningen.

Utvärdering

Fungerade samarbetet i gruppen? Kunde eleverna improvisera (med hjälp av korten) när de ledde kamraterna? Lyckades alla visa det de avsåg att visa? Lyckades imitationerna bra? Hängde alla med? Lyckades de hålla takten tillsammans?

Tips och överväganden

Tempot bör vara lågt, åtminstone inledningsvis, eftersom aktiviteten (i slutsteget) kräver en kombination av många färdigheter och dessutom har en ny struktur. Läraren väljer aktivitetens inledande svårighetsgrad och utvärderar gruppens förmåga att svara. Läraren kan t.ex. gradvis höja nivån genom först använda geometrikorten och sen steg för steg lägga till de andra korttyperna.

Bilaga 1. Aktivitetskort

Bilaga 2. Liten ordlista